

JÖNKÖPING UNIVERSITY

*School of Education and
Communication*

”Nu vänder vi blad”

En innehållsanalys av kung Carl XVI Gustafs
krishantering av boken *Carl XVI Gustaf - den motvillige
monarken*.

FÖRFATTARE: Rebecca Pettersson
Sofie Jacobsson

KURS: Medie- och kommunikationsvetenskap C, Uppsats
Examensarbete/kandidatuppsats 15 hp

PROGRAM: Medie- och kommunikationsvetenskapliga programmet

EXAMINATOR: Cecilia Mörner

HANDLEDARE: Anders Svensson

TERMIN: Hötterminen 2016

SAMMANFATTNING

Författare: Rebecca Pettersson och Sofie Jacobsson

Uppsatsens titel (svenska): "Nu vänder vi blad": En innehållsanalys av kung Carl XVI Gustafs krishantering av boken *Carl XVI Gustaf - den motvillige monarken*.

Språk: Svenska

Antal sidor: 66

I denna studie analyseras kung Carl XVI Gustafs kommunikation och hantering av media i samband med den kris som utspelade sig efter att boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken* publicerats. Utifrån den post som kung Carl XVI Gustaf besitter och som finansieras av svenska skattemedel finns det ett samhällsintresse i att studera och granska kungahuset närmare. Denna studie tar upp ett tämligen outforskat perspektiv nämligen kung Carl XVI Gustafs kriskommunikation. Det material som ligger till grund för analysen är de tre tillfällen där han mötte media i samband med utgivandet av boken. De teorier som ligger till grund för denna studie är faller inom kriskommunikation och retorik. Eftersom boken behandlar kung Carl XVI Gustafs privatliv diskuteras också gränsdragningen mellan privat och offentligt samt hur kriser kan påverka förtroendet. Den metod som brukas är Karlberg och Mrals retoriska analysmodell. Studien visar att kung Carl XVI Gustaf till en början har en mer avslappnad och humoristisk ton i sin retorik. Detta står i kontrast med den mer formella och ansträngda retoriken som kung Carl XVI Gustaf brukar senare i sin krishantering. Utifrån rådande riktlinjer inom kriskommunikation rekommenderas att agera snabbt och föra en tydlig dialog vilka är två aspekter som kung Carl XVI Gustaf bryter mot. Av Benoits försvarsstrategier använder kung Carl XVI Gustaf ett flertal men förnekelsestrategin är den som brukas i högst utsträckning.

Sökord: Carl XVI Gustaf, Retorik, Kriskommunikation, Image repair theory, Privat, Offentligt.

ABSTRACT

Author(s): Rebecca Pettersson and Sofie Jacobsson

Title and subtitle (English): "Nu vänder vi blad": A content analysis of His Majesty the King Carl XVI Gustaf's crisis management concerning the book *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken*.

Language: Swedish

Pages: 66

This study analyzes how His Majesty the King Carl XVI Gustaf communicated and managed media concerning the crisis that took place in connection with the publication of the book *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken*. Due to the fact that he is king of Sweden and that his work is financed by Swedish taxpayers there is a public interest in studying him and the royal family closer. This study touches on a rather unexplored perspective, namely His Majesty the King Carl XVI Gustaf's crisis communication. The material that creates the foundation for this study is the three times where he meets media in connection with the publication of the book. The theories used to create the foundation in this study are rhetoric and crisis communication. Due to the fact that the book mentions things from his private life a discussion concerning private and public will be held and how crises might have an impact on trust. The method that will be used is Karlberg and Mral's rhetorical analysis model. The study shows that His Majesty the King Carl XVI Gustaf at first has a more relaxed and humorous rhetoric. This stands in contrast to the more formal and strained rhetoric used later in his crisis management. According to current guidelines in crisis communication organizations are recommended to act fast and keep a clear communication, two aspects that he seems to go against. Of Benoit's defense strategies His Majesty the King Carl XVI Gustaf seems to use several, although the denial strategy seems to be the most frequently used.

Keywords: Carl XVI Gustaf, Rhetoric, Crisis communication, Image repair theory, Private, Public.

Innehåll

1. Inledning.....	3
2. Bakgrund.....	4
2.1. Kung Carl XVI Gustaf.....	4
2.1.1. Statschefens arbetsuppgifter.....	4
2.1.2. Kungahusets finansiering.....	5
2.2. Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken.....	5
2.3. Medieskandaler	6
2.4. Kungahusets förtroende över tid.....	6
2.5. Tidslinje över mediehanteringen.....	7
2.6. Den europeiska konventionen.....	8
3. Syfte och problemformulering.....	10
3.1. Problemformulering.....	10
3.2. Syfte	11
4. Frågeställning	12
4.1. Forskningsfrågor	12
5. Teori.....	13
5.1. Privat/offentligt.....	13
5.2. Kriskommunikation	14
5.2.1. Image repair theory.....	15
5.3. Retorik.....	16
6. Tidigare forskning.....	19
6.1. Riktlinjer inom kriskommunikation	19
6.2. Användandet av olika försvarsstrategier.....	20
6.3. Variation av retoriska verktyg vid förändrad kontext	20
6.4. När det privata blir offentligt	21
6.5. Påverkan på förtroende	22
6.6. Vårt bidrag.....	23
7. Metod och material.....	24
7.1. Material och urval.....	24
7.1.1. Reflektion kring material	24
7.2. Metod.....	25
7.2.1. Karlberg och Mrals retoriska analysmodell	25
8. Resultat	27
8.1. Analys av pressmötet.....	27
8.1.1. Kontexten	27

8.1.2.	Ethos, logos och pathos.....	28
8.1.3.	Argumentationsanalys	30
8.1.4.	Stil	31
8.2.	Analys av den skriftliga kommentaren.....	31
8.2.1.	Kontexten	32
8.2.2.	Ethos, logos och pathos.....	32
8.2.3.	Argumentationsanalys	33
8.2.4.	Stil	33
8.3.	Analys av intervjun.....	34
8.3.1.	Kontexten	34
8.3.2.	Ethos, logos och pathos.....	35
8.3.3.	Argumentationsanalys	36
8.3.4.	Stil	38
8.4.	Sammanfattning.....	40
9.	Slutdiskussion.....	42
10.	Vidare forskning	48
	Referenslista.....	49
	Bilagor	52
	Bilaga 1: Karlberg och Mrals retoriska analysmodell (rev.)	52
	Bilaga 2: Transkibering av pressmötet.....	54
	Bilaga 3: Den skriftliga kommentaren	57
	Bilaga 4: Transkibering av intervjun.....	58

1. Inledning

I 43 år har kung Carl XVI Gustaf suttit på posten som Sveriges statschef och försvarets främsta representant (Sveriges kungahus, u.å.). Trots det faktum att han innehaft rollen i över 40 år så återfinns det relativt lite forskning kring hans kriskommunikation. Det kan uppfattas som problematiskt utifrån flera olika perspektiv. Dels för att kung Carl XVI Gustafs huvudsakliga uppgift är att agera som en symbol för Sverige vilket skapar ett intresse i att undersöka hur han representerar Sverige men också för att monarkin finansieras med svenska skattemedel. Precis som andra jobb finns vissa förväntningar på hur arbetsuppgifterna ska skötas. Det ligger därför ett visst samhälleligt intresse i att undersöka hur kung Carl XVI Gustaf sköter sitt tilldelade uppdrag som Sveriges statschef. En aspekt som är intressant att studera är hur kung Carl XVI Gustaf hanterar och kommunicerar i kriser. För att undersöka detta har en av de största skandalerna inom kungahuset under 2000-talet valts som studieobjekt.

År 2010 publicerades boken *Carl XVI Gustaf - den motvillige monarken* där uppgifter av tvivelaktig karaktär gällande kung Carl XVI Gustaf framkom. De uppgifter som uppkom i boken kommenterar kung Carl XVI Gustaf vid tre tillfällen; vid pressmötet i samband med älgjakten 2010, med en skriftlig kommentar och en intervju med TT nyhetsbyrå. Det är dessa tre tillfällen som utgör materialet för denna studie och för att undersöka hur kung Carl XVI Gustaf hanterade och kommunicerade under krisen brukas Karlberg och Mrals (1998) retoriska analysmodell som metod. Förutom teorier inom kriskommunikation och retorik som bildar den teoretiska grunden för denna studie tas även den diffusa gränsdragningen mellan privat och offentligt upp såväl som teorier gällande medieskandaler.

2. Bakgrund

Nedan presenteras den fakta som är relevant att vara bekant med för att på djupet kunna förstå denna studie och dess innehåll. Vidare bildar det en grund för att förstå den argumentation som förs senare i studien.

2.1. Kung Carl XVI Gustaf

Carl XVI Gustaf föddes 30 april 1946, son till arvprinsen Gustaf Adolf och prinsessan Sibylla av Sachsen-Coburg-Gotha. Carl XVI Gustaf tillträdde tronen den 15 september 1973 efter sin farfars död och blev då monark endast 27 år gammal (Sveriges kungahus, u.å.). Farfadern, Gustaf VI Adolf, kan sägas vara en av de mer plikttrogna statschefer som suttit på posten vilket tydligt kan förstärkas i och med hans valspråk, nämligen "Plikten framför allt" (Harrison, 2016). Detta kan sägas vara en bidragande faktor till varför han kan tänkas uppfattas som relativt konservativ i förhållande till hans efterträdare. Kung Carl XVI Gustaf valde valspråket "För Sverige - i tiden". Några år senare, närmare bestämt den 19 juni 1976, gifte sig kung Carl XVI Gustaf med Silvia Renate Sommerlath. De har tillsammans barnen kronprinsessan Victoria, prins Carl Philip och prinsessan Madeleine. (Sveriges kungahus, u.å.)

2.1.1. Statschefens arbetsuppgifter

"Monarki är ett styrelsesätt där en kung, drottning eller kejsare har den högsta makten", så lyder Nationalencyklopedins förklaring av begreppet monarki (monarki, u.å.). Trots denna korta och koncisa beskrivning av begreppet har kontentan i dag modifierats. Regentens roll som makthavare har under senare tid suddats ut och agerar i nutid mer som en galjonsfigur. I sin position som regent av Sverige åligger vissa uppgifter på kung Carl XVI Gustaf vilka återfinns i grundlagen. Som statschef har kung Carl XVI Gustaf till uppgift att visa upp Sverige. Kung Carl XVI Gustaf är också med och öppnar riksdagen varje år, trots att han saknar egentlig politisk makt är han i största grad ändå insatt i politiken. Till hans uppgifter hör också att han i egenskap av statschef är ordförande i utrikesnämnden. I utrikesnämnden sitter ett flertal riksdagsmän som tillsammans med regeringen diskuterar Sveriges samarbeten med övriga länder. Rollen som ordförande i utrikesnämnden är också relevant då det är starkt sammankopplat med kung Carl XVI Gustafs roll som ansiktet utåt för Sverige. I detta arbete hälsar han ambassadörer från andra länder välkomna och förutom att välkomna ambassadörer och statschefer är kung Carl XVI Gustaf själv ute och representerar Sverige utomlands. (Sveriges kungahus, u.å.)

Vad gäller kung Carl XVI Gustafs arbete utifrån den kommunikativa aspekten är det relevant att tro att han inte sköter detta själv utan får viss assistans och vägledning från kunniga inom området exempelvis talskrivare. Till sin hjälp har han hovet, det vill säga de som jobbar för kungafamiljen. I kung Carl XVI Gustafs fall är detta också viktigt då han själv lider av grav dyslexi. I vilken utsträckning och vem som står för denna assistans är inte något som framkommer på några av hovets informationskanaler. Det framkommer dock att det finns en speciell informationsavdelning som sköter och samordnar all kontakt med press såsom tv, radio och tidningar. (Sveriges kungahus, u.å.)

2.1.2. Kungahusets finansiering

Kungafamiljens leverne finansieras med apanage det vill säga svenska skattemedel. Apanage är de pengar som staten betalar ut till sin monark och betyder ordagrant "att ge bröd" (Sönnert, 2015). Enligt statsbudgetens förslag för 2017 som regeringen tagit fram kommer den kungliga hov- och slottsstaten ha 137 000 000 till förfogande nästkommande år. Denna summa ska finansiera statschefens officiella funktioner samt bekosta kungafamiljens-, kungliga hovstatens- samt kungliga slottsstatens utgifter. (Prop., 2016/17:1)

2.2. Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken

Carl XVI Gustaf - den motvillige monarken utkom i november 2010 och är skriven av Thomas Sjöberg, Deanne Rauscher och Tove Meyer. Boken som är av biografisk natur innehåller flertalet känsliga uppgifter beträffande kung Carl XVI Gustaf och hans umgänge. Av de påståenden som återfanns i boken var det anklagelserna om att han skulle varit otrogen mot drottning Silvia och umgänget med kriminella som vällade störst intresse i media. En samhällsdebatt skapades kring begreppet "kaffeflickor" som myntades i boken. (Sjöberg, Rauscher & Meyer, 2010)

Ordet "kaffeflicka" myntades i boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken* men ordet fick så stor uppmärksamhet och spridning att det återfinns i språkrådets nyordslista från 2010. "Kaffeflicka" beskrivs där som "...ung kvinna som bjuds in som något sött till kaffet på en herrmiddag [aktuellt i samband med skandalboken om kungen]". (Språkrådet, 2010)

I samband med att boken släpptes skapades ett stort intresse från allmänheten kring bokens innehåll. "Skandalboken" diskuterades på olika arenor och det kan tänkas att den återfanns högt på mediernas dagordning.

2.3. Medieskandaler

Enligt Thompson (2000) har skandaler väckt intresse hos individer i flera hundra år. Dock menar han på att skandaler i kombination med media har gjort att skandalers spridning blivit mer omfattande eftersom denna typ av nyheter säljer. Rapporteringen kring skandaler tycks ha ökat i samband med att den undersökande journalistiken expanderat. En skandal kan betecknas som "Scandals are struggles over symbolic power in which reputation and trust are at stake" (Thompson, 2000, s. 245). Symbolisk makt är kapaciteten att påverka händelser och dess utgång men också makten att påverka andra och deras uppfattning i frågan. Rykte är i sin tur en del av det symboliska kapitalet, vilket innebär vad en individ/institution har för uppskattat anseende av andra. (Thompson, 2000)

En politisk skandal kännetecknas av att den alltid behandlar en politisk figur oavsett om denne är utvald eller utnämnd. Thompson menar att det finns tre olika typer av politiska skandaler dessa är; sexskandaler, finansiella skandaler samt skandaler behandlande maktmissbruk. Sexskandal innebär offentliga anklagelser gällande offentliga individers privatliv. Det behöver inte vara anklagelser om olagliga sexuella aktiviteter utan räcker med att handlingarna väcker ogillande till följd av överträdelse av normer och konventioner. Finansiella skandaler däremot innefattar missbruk av ekonomiska resurser. Slutligen menar Thompson på att skandaler innefattande maktmissbruk är den "renaste formen" av politisk skandal då den direkt innefattar den offentliga personens arbete. (Thompson, 2000)

2.4. Kungahusets förtroende över tid

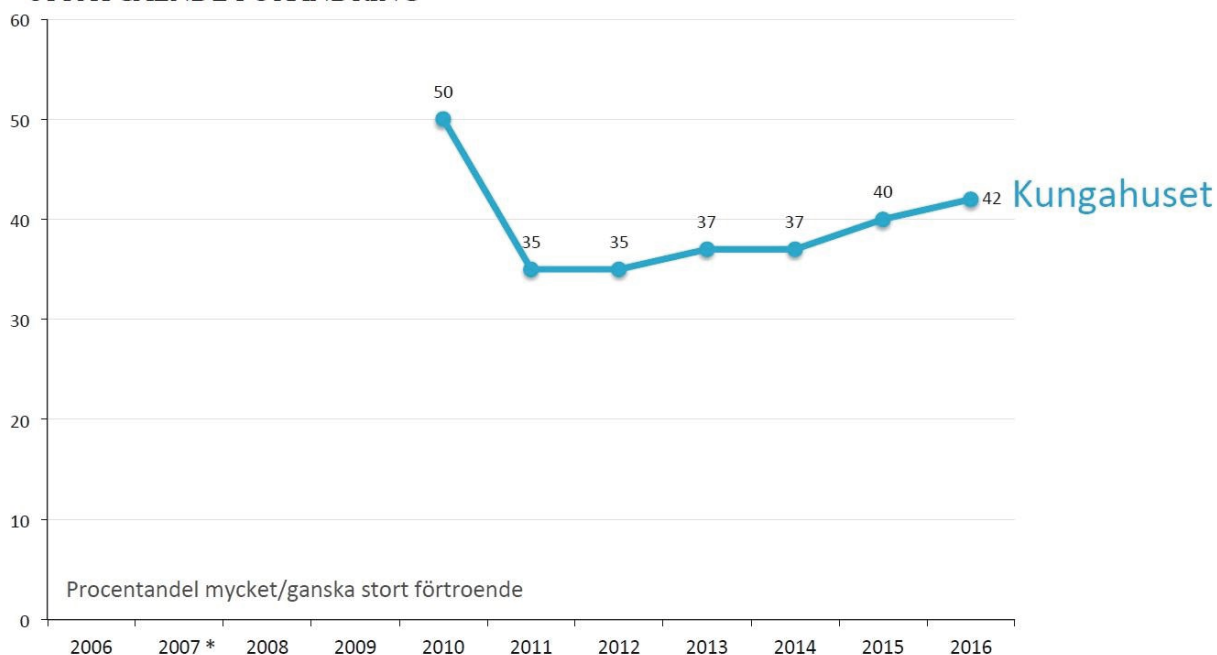
Sedan 1995 har det genomförts undersökningar kring svenska folkets förtroende för kungahuset. Förtroendet för kungahuset låg på 90-talet på mycket höga nivåer och var bland det högsta jämfört med andra svenska institutioner. Lennart Nilsson, forskare vid SOM-institutet, pekar på att opinionsundersökningarna visar på ett fallande förtroende för kungahuset. Denna nedgång har pågått sedan 1995, fränsett vissa uppgångar i förtroende i samband med diverse speciella tillfällen. (Som-institutet, 2012)

Dessa uppgångar går tydligt att koppla till uppmärksammade händelser för kungahuset. Förtroendet sjönk 2004 efter kung Carl XVI Gustafs positiva uttalande angående Bruneis diktator för att sedan stiga efter hans tal till svenska folket efter jordbävningen i Indiska oceanen. Ytterligare uppgång kom efter kronprinsessans Victorias bröllop 2010 för att sedan följas av minskat förtroende efter publiceringen av boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken*. (p4 Sörmland, 2013)

Förtroendebarmetern från 2016, genomförd av sifo på uppdrag av medieakademin som bland annat behandlar förtroende för olika institutioner, visar hur stödet för kungahuset har sett ut under de senaste åren. I förtroendebarmetern framkommer det att kungahusets förtroende sjönk kraftigt efter 2010 för att sedan stiga stadigt fram till undersökningens slut vilket visas nedan. (Medieakademin, 2016)

FÖRTROENDE FÖR SAMHÄLLSINSTITUTIONER

UPPÅTGÅENDE FÖRÄNDRING

Figur 1: Förtroendebarmetern 2016 utförd av sifo på uppdrag av medieakademin. (Medieakademin, 2016)

2.5. Tidslinje över mediehanteringen

Den 4 november 2010 distribueras boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken* ut i handeln och kung Carl XVI Gustaf kommenterar samma dag bokens existens under det årliga pressmötet i samband med älgjakten. Morgonen efter, den 5 november 2010, meddelar hovet att kung Carl XVI Gustaf inte kommer att stämna förlaget Lind & co som gett ut boken. I samband med detta kommenterar också hovets dåvarande informationschef Nina Eldh det hela på följande sätt; "Vi kommer inte att fortsätta driva det här. Kungen har sagt sitt och kommer inte att kommentera boken vidare". (Sveriges radio, 2010)

Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken fick stort genomslag i Sverige och dess innehåll blev också vida omskrivet utanför de svenska gränserna. Brittiska *The Telegraph* skrev bland

annat såhär om boken; "which catalogues his past predilection for wild, alcohol-fuelled orgies and naked jacuzzi parties with models. The book has caused uproar and dominated the country's media, leading to nationwide soul-searching about the 64-year-old King's role, reputation and right to privacy". (Alexander & Oscarsson, 2010)

Under maj månad 2011 framkommer uppgifter om att en av kung Carl XVI Gustafs närmaste vänner Anders Lettström ska ha anlitat Daniel Webb och Milan Sevo för att de i sin tur ska kontakta en av bokens huvudkällor, porrklubbsägaren Mille Markovic. Detta i syfte till att ta reda på hur mycket det skulle kosta att övertyga Mille Markovic om att dementera de uppgifter som han uppgivit och förhindra spridning av bilder föreställande kung Carl XVI Gustaf och hans vänner i tvivelaktiga situationer och sammanhang. (Sveriges radio, 2011)

Drygt ett halvår efter pressmötet kommenterar kung Carl XVI Gustaf dessa påståenden, behandlande umgänge med kriminella, med en skriftlig kommentar; "Med anledning av de senaste uppgifterna i media vill jag säga att det är bra att vissa klagande fakta har kommit fram på det här sättet. Jag tar självklart avstånd från all form av förhandling med kriminella", skriver kung Carl XVI Gustaf enligt hovet. (TT, 2011)

Några dagar senare intervjuas kung Carl XVI Gustaf av TT nyhetsbyrå och transkriberingen publiceras i Dagens Nyheter den 30 maj 2011 (Bengtsson, 2011). Intervjun sprids snabbt i Sverige och säljs direkt till bland annat Norge, Danmark och Tyskland (Helander, 2011).

2.6. Den europeiska konventionen

Gränsdragningen mellan det privata och det offentliga tycks vara diffus och de två kan därför sägas kollidera på ett flertal punkter. Ett exempel på detta återfinns i den Europeiska konventionen som behandlar de grundläggande mänskliga rättigheter och friheter som Europarådet tagit fram. Enligt denna konvention behandlar artikel 8 vikten av den privata sfären och att alla människor har rätt till "respekt för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens". Vidare återfinns yttrandefrihet som artikel 10 vilken lyder; "var och en har rätt till yttrandefrihet. Denna rätt innefattar åsiktsfrihet samt frihet att ta emot och sprida uppgifter och tankar utan offentlig myndighets inblandning och oberoende av territoriella gränser". Artikel 10 fortsätter med ytterligare en punkt "eftersom utövandet av de nämnda friheterna medför ansvar och skyldigheter, får det underkastas sådana förföreskrifter, villkor, inskränkningar eller straffpåföljder som är föreskrivna i lag och som i ett demokratiskt samhälle är nödvändiga med hänsyn till statens säkerhet, till den territoriella integriteten eller den allmänna säkerheten, till förebyggande av oordning eller

brott, till skydd för hälsa eller moral eller för annans goda namn och rykte eller rättigheter”.
Det föreligger alltså en del ansvar på den som yttrar sig, trots det faktum att det i Sverige
förekommer yttrandefrihet. (European court of human rights, u.å.)

3. Syfte och problemformulering

Nedan följer en kort förklaring över den problematik som ligger till grund för studiens syfte.

3.1. Problemformulering

I Sverige råder konstitutionell monarki och på posten som statschef sitter i dag kung Carl XVI Gustaf. Kung Carl XVI Gustaf och kungahusets arbete finansieras av svenska skattemedel. Denna finansiering och kungafamiljens centrala roll som representanter för Sverige skapar ett tydligt samhällsintresse och det är därför av vikt att granska kungahuset. Kung Carl XVI Gustaf i sin roll som offentlig person har hög medieexponering och har tidigare blivit utsatt för mediedrev och/eller mycket medierapportering vid uppmärksammade tillfällen. I enlighet med de opinionsundersökningar som kontinuerligt genomförs gällande svenska folkets förtroende gentemot kungahuset har dess förtroende historiskt sett sjunkit i samband med kriser (Som-institutet, 2012). Det kan därför tyckas viktigt att studera kungahusets kriskommunikation eftersom den påverkar krisers omfattning. En bra kriskommunikation minskar risken för tappat förtroende (Falkheimer, Heide & Larsson, 2009). Vidare är detta intressant eftersom tappat förtroende kan ha en påverkan i debatten kring monarkin som statsskick. Oavsett hur diskussionen kring monarkin ser ut i Sverige går det att hävda att kung Carl XVI Gustaf, i egenskap av kungahusets främsta representant, också kan sägas representera Sverige som land i många officiella sammanhang. Det blir därför också en fråga kring hur kung Carl XVI Gustafs anseende och representation av Sverige kan påverkas av hanteringen av kriser. Studerandet av kung Carl XVI Gustafs kriskommunikation tycks även vara ett relativt outforskat område. Utifrån dessa aspekter är det därför intressant att studera hur kung Carl XVI Gustaf hanterade och kommunicerade under krisen.

År 2010 skedde en av de största skandalerna inom kungahuset i modern tid sett till opinionsundersökningar (Som-institutet, 2012). Dessa undersökningar visade en kraftig nedgång i förtroende gentemot det svenska kungahuset efter publiceringen av boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken*. Dagarna som följde skulle kunna rubriceras som en kris inom kungahuset eftersom kung Carl XVI Gustaf blev anklagad för utomäktenskapliga förbindelser och andra aktiviteter av tvivelaktig karaktär. Sedan följde en längre period av hög medieexponering och det är relevant att påstå att det skapades ett mediedrev kring kungafamiljen. Att som statschef förknippas med dessa aktiviteter är något som inte stämmer överens med de förväntningar som finns på kung Carl XVI Gustaf i egenskap av monark och representant för Sverige. Dessa förväntningar och krav kan antas följa de värderingar och förväntningar på god moral som generellt finns i samhället eftersom han företräder det

svenska folket. Eftersom uppgifterna rörde kung Carl XVI Gustafs privatliv uppstod också en konflikt mellan vad kung Carl XVI Gustaf kan tyckas vara privata angelägenheter och vad media anser är av offentligt intresse. Samtliga ovannämnda faktorer skapar ett intresse i att studera hur kung Carl XVI Gustaf i egenskap av monark och representant för kungahuset valde att kommunicera med media under denna kris.

3.2. Syfte

Denna uppsats analyserar kung Carl XVI Gustafs hanterande av krissituationen som följde publiceringen av boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken*. Syftet med denna uppsats är således att försöka fylla den forskningslucka som finns kring den svenska monarkens kriskommunikation i modern tid.

4. Frågeställning

Hur kommunicerade och hanterade kung Carl XVI Gustaf krisen som uppstod i samband med utgivningen av boken *Carl XVI Gustaf - den motvillige monarken*?

4.1. Forskningsfrågor

- Hur ser kontexten ut när kung Carl XVI Gustaf möter media?
- Vilka medel brukar kung Carl XVI Gustaf för att övertyga?
- Vilka teser/argument lyfter kung Carl XVI Gustaf fram?
- Hur ser kung Carl XVI Gustafs språkbruk ut?

5. Teori

Nedan följer en presentation av den teoretiska apparat som ligger till grund för denna studie. De teorier som presenteras nedan behandlar kriskommunikation och retorik men även den diffusa distinktionen mellan privat och offentligt. Privat och offentligt utgör en förklarande funktion till den speciella kontext som råder, där kung Carl XVI Gustafs privatliv diskuteras i det offentliga rummet.

5.1. Privat/offentligt

Kung Carl XVI Gustaf är en offentlig person i sin roll som statschef. Krisen innefattar främst påståenden beträffande hans privatliv som vidare blir ämne för diskussion i det offentliga rummet. Teorier inom området kommer att tas upp nedan eftersom kontexten i vilken studien befinner sig i är av speciell karaktär och teorierna kring det privata/offentliga finns med för att i slutdiskussionen försöka utgöra en förklaring till kung Carl XVI Gustafs agerande.

Begreppet privatliv tycks vara svårt att definiera. Var går gränsen för vad som är offentligt och vad som ses som privat? Thompson (2011) menar att begreppet kan förklaras genom att koppla det till individens förmåga att kontrollera något och med detta något menar han information. Thompson menar på att begreppet privatliv är hur individen i fråga kontrollerar den information som finns om den egna individen och hur denne väljer vad av detta som ska kommuniceras samt hur det ska kommuniceras. Thompson går sedan vidare i sitt försök att förklara begreppet "privatliv" genom att koppla det till Goffmans teorier kring *territories of the self*. Kontentan av Goffmans teori är att jaget konstruerar olika arenor som individen anser vara sina egna. Detta resulterar i att individen kan känna sig kränkt när denne anser att något eller någon gjort intrång på dennes privata arena. (Thompson, 2011)

Jostein Grisprud beskriver det han benämner *Intimitetstyranniet* som att gränsen mellan staten och det privata suddas ut, gränsen mellan det ekonomiska och offentliga suddas ut men också att gränsen mellan intimsfären och det offentliga suddas ut. Detta leder i förlängningen till att offentliga personer och deras förehavande och privatliv ses som intressant och till och med viktigt och relevant för offentligheten, en så kallad intimisering av offentligheten. (Gripsrud, 2011)

En annan viktig aspekt i diskussionen kring privat och offentligt är närhetskriterierna. Detta innebär att de individer som framträder offentligt i stor uträkning inte bedöms efter de

sakförhållanden de diskuterar utan hur de upplevs som person. Medierna söker en personlig koppling till individen snarare än det ämne individen diskuterar och/eller förmedlar. Den position och/eller information som gör dessa individer intressanta för offentligheten ses som omänskliga. Istället är det de personliga och privata aspekterna som både fångar in och intresserar offentligheten. Det finns alltså inom tv, radio och tidningar ett intresse att förmedla de offentliga individernas privatliv då mottagarna upplever det som mer mänskligt och nära och därmed mer intressant. (Gripsrud, 2011)

5.2. Kriskommunikation

En kris kan ta sig olika former. Den kan vara både på internationell och nationell nivå. Den kan drabba en person eller flera tusen. Gemensamt för en kris är att det i slutändan måste finnas en lösning på den. Vad gäller begreppet kriskommunikation handlar det om hur en kris ska hanteras. Inom kriskommunikation kan vikten av omvärldsbevakning inte nog poängteras. Att upptäcka krisen innan den inträffat är ovärderligt inom kriskommunikation. Upptäcks varningssignaler på ett tidigt stadium kan organisationen/företaget hindra krisen från att inträffa alternativt minimera dess omfattning och utfall. (Falkheimer, Heide & Larsson, 2009)

Vid krishantering är det mycket inom en organisation som kan riskeras. Clark och Harman (2004) menar att varumärkesvärdet och ett företags rykte alltid riskerar att falla när det kommer till krishantering och att det därmed är viktigt att förstå betydelsen av en bra och effektiv kriskommunikation. Vidare diskuterar de vissa riktlinjer som en bra kriskommunikation bör följa. Det är viktigt att behålla kontrollen över en kris och för att lyckas med det förespråkar de en bra kommunikation både internt och externt samt att ledningen tidigt fattar beslut kring hur kommunikationen ska se ut. Clark och Harman (2004) påstår att det är alldeles för enkelt att undvika att kommunicera och försöka skapa ett nyhetstomrum i hopp om att intresset kring krisen ska tystna. Så länge händelsen är intressant för organisationens intressenter kommer den att fortsätta att diskuteras bland dem oavsett om organisationen väljer att kommentera händelsen eller inte. Vidare menar de på att det inte finns någon direkt vetenskap kring hur kriskommunikationen ska se ut men påstår samtidigt att kommunikation utåt så fort som möjligt är fördelaktigt. Slutligen diskuterar Clark och Harman (2004) en studie gjord utifrån "stakeholders" det vill säga intressenters perspektiv och hur de finner vissa fördelar i hur en organisations krishantering ser ut. Några av dessa som de nämner i den studien är värdet av omedelbar kommunikation, ärlighet och medkänsla, personligt engagemang av den verkställande direktören med mera. (Clark & Harman, 2004)

Falkheimer, Heide och Larsson diskuterar även diverse försvarsstrategier när det kommer till kriskommunikation. Vid kriser är det viktigt att undvika en *parallell kris* i samband med hanterandet av den första krisen. Vad som menas med en *parallell kris* är att det finns risk för att skapa en kommunikativ kris om hanteringen av huvudkrisen är bristfällig. En kommunikativ kris kan skapa allvarliga konsekvenser då det kan ha en direkt effekt på organisationens förtroende och legitimitet. För att det förtroende som organisationen försökt bygga upp inte ska rasera återfinns försvarsstrategier. William Benoit ligger bakom teorin *image repair theory* som behandlar detta. (Falkheimer, Heide & Larsson, 2009)

5.2.1. Image repair theory

Den amerikanske pr-forskaren William Benoit presenterar sin teori *image repair theory* i samband med lanseringen av hans *Accounts, Excuses, and Apologies: A Theory of Image Restoration Strategies*. Inom denna teori talas det om olika strategier för att hantera eventuell kris där utgången i kriskommunikationen kan vara att *förneka* det individen är anklagad för till att individen *tar på sig hela skulden*. Dock menar Benoit på att det åligger stor risk i att välja förnekelsestrategin om det vid ett senare skede skulle uppkomma bevisföring som hävdar motsatsen, vilket kan skapa en ännu större kris. Denna teori är en av många som behandlar hur en organisation på bästa sätt ska behandla dess relation till omvärlden för att värna sitt förtroende (Falkheimer, Heide & Larsson, 2009).

Ovannämnd teori behandlar hur bland annat organisationer kan gå tillväga i en krissituation för att försöka rädda anseende och dess uppfattade förtroende. Kung Carl XVI Gustafs har, precis som tidigare nämnt, en del att förlora på ett tappat förtroende och det är därför intressant att undersöka dennes kriskommunikation i förhållande till de försvarsstrategier som *image repair theory* tagit fram. Teorin kommer, utifrån de resultat som går att utläsa från analysen, appliceras på resultatet i slutdiskussionen.

Nedan följer en version av denna teori. Till vänster i tabellen återfinns de strategier som går att tillämpa vid krishantering. I kolumnen till höger återfinns exempel på hur dessa strategier kan uppnås. (Falkheimer, Heide & Larsson, 2009, s. 99-100)

Strategi

Åtgärder

Förnekande

enkelt förnekande

förnekande och projicering

hävda oskuld

skylla på någon annan

Bortförklaring

provokation

okunskap

olyckshändelse

goda avsikter

någon annan började

informationsbrist, ovana

sådant händer

menade inte illa

Minska händelsens anstötlighet

bolstering

minimering

differentiering

hänvisa till ett högre syfte

attack

kompensation

uppväga med goda handlingar och egenskaper

ingen större skada skedd

andra har haft värre kriser

ändamålet helgar medlen

ifrågasätta angriparen

ge ersättning

Tillrättaläggande

plan för att utreda fel

hindra återfall

Ta på sig hela skulden

be om ursäkt

“göra en pudel”

5.3. Retorik

För att undersöka kung Carl XVI Gustafs agerande under krissituationen är teorier inom retorik av intresse för att studera hans framställning både via tal och skrift.

Kriskommunikation kan kort beskrivas som hur kommunikationen i en kris ser ut (Falkheimer, Heide & Larsson, 2009). Retoriken som teori utgör därför en viktig roll i studerandet av hur kung Carl XVI Gustafs kommunikation tar sig i uttryck under krisen. Retoriken utgör också en viktig del eftersom den i grund och botten ofta används för att övertyga mottagaren om något i varierande aspekter. Falkheimer, Heide och Larsson diskuterar vikten av ledarens roll gällande kommunikationen i en krissituation. De menar att ledarna kan påverka hur en kris utspelar sig beroende på vad de säger i sin kommunikation

och hur de säger det (Falkheimer, Heide & Larsson, 2009). Därför är det relevant att studera kung Carl XVI Gustafs retoriska agerande i krissituationen.

Gripsrud (2011) ger en förenklad beskrivning av det relativt omfattande begreppet retorik. Han menar på att retorik enkelt kan beskrivas som "läran om kommunikation ur avsändarens perspektiv". Viktigt att komma ihåg är att retorik som konst funnits sedan flera hundra år före vår tideräkning. På grund av retorikens långa livslängd är det även relevant att påstå att begreppet i sig innefattar otroligt mycket. Sedan retorikens födsel har begreppet i stort sett gått ut på att så effektivt som möjligt försöka övertyga. (Gripsrud, 2011)

Inom den klassiska retoriken finns tre huvudtyper av talsituationer och taltyper. Dessa är rättegångstalet som är det juridiska talet och handlar om någon form av skuldfrågor. Det påvisade talet, vilket handlar om att berömma eller klandra en person och exempel på denna typ av tal är jubileumstal. Den tredje typen av tal är det rådgivande talet vilket handlar om att övertyga om en handling eller ett beslut. (Gripsrud, 2011)

Inom retoriken finns tre olika övertalningsmedel nämligen ethos, logos och pathos. För att talarens ståndpunkter ska nå tilltänkt mottagare i den grad att denne börjar reflektera över sanningen i påståendet krävs att talaren påvisar trovärdighet, detta kallas ethos. Mottagaren måste uppfatta avsändaren som pålitlig för att meddelandet inte ska avvisas direkt. Hur avsändaren skapar trovärdighet kan ta sig olika former. Reklamens användning av kändisar eller experter menar Gripsrud är ett exempel på hur deras trovärdighet och expertis förflyttas till marknadsförd tjänst/produkt för att på så sätt försöka övertyga. Ethos återfinns inte bara i det talade eller det skrivna utan kan också påträffas i det rent fysiska, till exempel vilka objekt som återfinns i samband med avsändaren. Gripsrud tar upp exemplet när politiker bär fritidskläder eller dylikt för att skapa en känsla av att politikern är en av folket, gemene man. Det är alltså möjligt att skapa ethos på flera olika sätt. (Gripsrud, 2011)

Det andra övertalningsmedlet inom klassisk retorik är logos. Detta medel syftar till de rent logiska argumenten som lyfts fram och vädjar till förnuftet och intellektet. Logosargument återfinns i hög grad i exempelvis rådgivande tal och i rättsliga sammanhang men brukas även i andra situationer. Slutligen återfinns pathos som ett av de tre övertalningsmedel inom klassisk retorik. Pathos är en form av känslomässig övertalning. Ethos, som nämndes tidigare i kapitlet, appellerar till känslor såsom tillit och liknande medan Gripsrud menar på att pathos använder sig av mycket starkare känslor exempelvis glädje, ilska och sorg. (Gripsrud, 2011)

Ytterligare centralt begrepp inom den klassiska retoriken är ornament/utsmyckning vilket inom den klassiska retoriken springer ur behovet att underhålla och hålla publiken intresserad av det som talaren framför. Denna del av retoriken fokuserar på olika utsmyckningar i texten vilka kan vara i form av olika troper så som eufemism (förskönande beskrivning), litotes (underdrift), sarkasm (hånfull ironi) och så vidare. (Gripsrud, 2011)

6. Tidigare forskning

Uppsatsens huvudfokus ligger i hur kung Carl XVI Gustaf hanterar och kommunicerar under krisen som följer utgivandet av boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken*. Ur detta perspektiv är det därför intressant att presentera tidigare forskning inom kriskommunikation och retorik. Den tidigare forskning som redovisas nedan behandlar även den diffusa gränsdragningen mellan privat och offentligt eftersom kung Carl XVI Gustafs privatliv sätts på den offentliga agendan. I och med att denna studie behandlar en kris och att detta kan ha en påverkan på förtroendet presenteras också tidigare forskning kring detta.

6.1. Riktlinjer inom kriskommunikation

I en studie utförd av Veil och Husted (2012) analyserar de hur Röda korsets kriskommunikation tog sig i uttryck i samband med orkanen Katrina. De analyserar huruvida Röda korset följde de riktlinjer som finns inom kriskommunikation. De riktlinjer som de hänvisar till är vikten av att planera för att ge snabba svar, att skapa ett nätverk gällande kriskommunikation, vetskapen om krisers osäkra natur, skapa partnerskap, lyssna på allmänheten, vikten av att kommunicera med öppenhet, ärlighet och uppriktighet, möta media och dess behov, kommunicera med medkänsla, ständigt utvärdera och uppdatera planer för krishanteringen och vara medveten om att det finns kulturella skillnader i hur ett meddelande kan uppfattas. Trots att Röda korset tycktes följa ett flertal av dessa riktlinjer såsom deras medvetenhet kring krisers osäkra natur och att de ständigt var tillgängliga för att möta media ansågs deras kriskommunikation vara bristfällig. Det huvudsakliga problemet i deras kriskommunikation tycktes vara att Röda korset inte fullföljt de riktlinjer som fanns. Enligt studien hade Röda korset skapat ett nätverk för deras kriskommunikation men problematiken låg i att detta nätverk hade tydliga brister. Samma problem återfanns gällande att försöka skapa partnerskap. Även detta hade Röda korset arbetat med men hade inte arbetat med detta i den utsträckning som skulle behövts. Trots att Röda korset tycktes ha en öppen och tydlig dialog med allmänheten gjorde den interna kommunikationen att problem skapades. Enligt Veil och Husted hade inte Röda korset planerat för en kris i den omfattningen som inträffade. Vidare tycktes Röda korset ignorera ett flertal riktlinjer som lyfts fram som grundregler enligt Veil och Husted. Studiens resultat visade att snabb och tydlig kommunikation var fördelaktigt medan brister i kommunikationen kunde få förödande effekter och därmed förvärra krisen. (Veil & Husted, 2012)

6.2. Användandet av olika försvarsstrategier

Bill Clinton och Silvio Berlusconi blev båda anklagade för sexuellt umgänge utanför äktenskapet under respektive regeringstid. César García (2011) visar att de två hanterade respektive skandal på liknande sätt. García utgår i sin studie från William Benoits teori *image repair theory* och applicerar den på valt material. Både Clinton och Berlusconi är högt uppsatta politiker som har mycket att förlora på om en skandal i dessa proportioner inte hanteras rätt. Inledningsvis förnekade både Clinton och Berlusconi vad de stod anklagade för. Månader senare, efter det att den påstådda affären med Monica Lewinsky blivit offentlig, gav Clinton ett erkännande via en nationell tv-sändning. Däremot kom Berlusconi alltid att förneka det han stått anklagad för, trots diverse bevis som hävdade motsatsen. Trots hanterandet av respektive kris upplevde de båda politikerna ingen större minskning vad gäller popularitet hos folket. Vad gäller Clinton så menar García på att förtroendet för presidenten steg efter erkännandet, eftersom förtroendet till och med var högre än vad det var när han tillträdde som president. Sammanfattningsvis menar García på att det inte var förrän efter att faktiska bevis uppkommit som styrkte anklagelserna som de två makthavarna valde olika strategier. Clinton använde utifrån William Benoits teori *image repair theory* strategier såsom *förnekelse*, *bolstering*, *attack*, *bad om ursäkt* med mera medan Berlusconis huvudstrategi tycktes vara *förnekelse* och *attack*. (García, 2011)

Två år efter prinsessan Dianas hastiga bortgång genomfördes en studie på hur det brittiska kungahuset hanterat denna händelse. Prinsessan Diana var vid sin bortgång inte längre gift med prins Charles men trots detta var hon en mycket känd och betydelsefull person. Hon var och är än i dag känd både för sin klädstil men framförallt välgörenhetsprojekt. Allmänhetens stora sorg och chock stod i stark kontrast till den brittiska kungafamiljens reaktion. Det brittiska kungahuset höll sig distanserade från händelsen och visade inga yttre tecken på sorg. Detta skapade problem i relationen till allmänheten vilket ledde till att drottningen tillslut höll ett offentligt anförande angående händelsen för att försöka reparera detta missförhållande. Benoit och Brinson analyserade vilka verktyg som används i försöket att reparera förhållandet till allmänheten och identifierade två primära *image repair strategies*, *förnekelse* och *bolstering* men också i viss mån *okunskap* och *hänvisa till ett högre syfte*. (Benoit & Brinson, 1999)

6.3. Variation av retoriska verktyg vid förändrad kontext

Inom retoriken finns flera aspekter att ta hänsyn till. I en studie studeras hur retorik och då främst ethos, logos och pathos används inom kriskommunikation. Studien analyserar de

retoriska aspekterna ethos, logos och patos i 14 stycken presskonferenser som behandlar explosionerna i Tianjin, Kina. Mer precist analyserar studien hur varierande kontexter påverkar de val av retoriska verktyg som används i kriskommunikationen under presskonferenserna. Wang såg att vartefter krisen utvecklades och den omgivande kontexten förändrades ändrades också kriskommunikationen och dess retoriska verktyg. Ett exempel på detta var att Wang fann att talarna i stor utsträckning använde ethos och pathos för att övertyga i efterkrisstadiet. Utifrån ethos tycktes talarna försöka lägga tyngd på att försöka konstruera trovärdighet, expertis och skapa en vi-känsla gentemot åhörarna. Vidare fann Wang att talarna utifrån det retoriska medlet pathos appellerade till känslor så som depression, behovet av att bli förstörd, om att bli visad uppskattning och hoppet om att kunna straffa de skyldiga. Däremot menar Wang på att logos som retoriskt medel inte brukades i större utsträckning bland talarna när de diskuterade explosionerna i Tianjin. Utifrån analysen gick det att se att talarna anpassade sina retoriska verktyg utifrån den aktuella kontexten. (Wang, 2016)

6.4. När det privata blir offentligt

Medieforskaren Thompson har studerat politiska skandaler och delar upp dessa i tre kategorier nämligen sexskandaler, finansiella skandaler och politiska skandaler. Ett exempel på en sexskandal som Thompson har studerat närmare är Profumoaffären. Profumoaffären innefattande John Profumo, som vid tiden för skandalen på 1960-talet var försvarsminister, och Christine Keeler. När uppgifter kring en utomäktenskaplig påstådd affär mellan de två uppkom förnekade Profumo att detta stämde något som han senare fick ta tillbaka. Hans rykte förstördes och han fick avgå som minister. Thompson menar att situationen förvärrades av att Profumo först gick ut och förnekade och först efter att fler uppgifter framkommit gick ut och erkände att affären pågick och han ljög om det. Ytterligare aspekt som Thompson pekar på förvärrade situationen var att Christine Keeler också hade en relation med en man högt uppsatt i den sovjetiska marinen vilket skapade misstankar om att affären mellan Christine Keeler och Profumo utgjorde en säkerhetsrisk. En säkerhetsrisk i det avseendet att hon skulle kunna läcka hemlig information. Likt Profumo tycks förnekelse vara en relativt vanlig väg att välja, ytterligare exempel på detta är Jeremy Thorpe som vid tiden var ledare för the liberal party i Storbritannien. Han blev anklagad för både medverkan i mordkomplott och för att haft en affär med en annan man, homosexuella förhållanden var vid den tiden olagligt i Storbritannien. Även Thorpe förnekade trots att det uppkom diverse bevis kring hans skyldighet. Thompson menar att offentliga personer förnekar eftersom att de är rädda att deras rykte och karriärer ska förstöras. Dock finns stora risker att förneka ifall

bevisföring som hävdar motsatsen skulle uppkomma och dessa effekter kan få större konsekvenser än om personen från början hävdade skyldighet. (Thompson, 2000)

6.5. Påverkan på förtroende

Ytterligare intressant aspekt är hur opinionens förtroende kan förändras i och med hanteringen av en kris. Enligt en studie behandlande Lewinsky-skandalen upplevde president Clinton aldrig något tapp i förtroende utan det ökade snarare. Studien undersökte hur de amerikanska röstarna uppfattade hanterandet av skandalen. En klar majoritet ansåg att Clintons privatliv inte hade något samband med hans roll som president. Det verkade som att de kunde särskilja hans privatliv från hans yrkesroll. 59 procent av de tillfrågade ansåg att det var möjligt att fatta mindre etiska beslut i sitt privatliv men samtidigt behålla sin integritet på sin post som president för USA. Vidare var en möjlig förklaring till detta att medborgarna ansåg att det var ett beteende som kunde ses bland många tidigare presidenter i vita huset. 88 procent av de tillfrågade hävdade att de ansåg att andra presidenter haft lika ifrågasättbara privatliv. Studien visade även att två tredjedelar av de intervjuade ansåg att media inkräktat på Clintons privatliv och att de borde sluta rapportera kring offentliga personers sexliv. Studiens resultat visade således på att allmänheten tycktes kunna skilja på vad som är privat och offentligt och att Clintons privatliv inte berörde hur han agerade på sin post som president. (Jamieson & Aday, 1998)

I en annan studie studeras fördelarna med att be om ursäkt och förneka i syfte att reparera förtroende och tillit. Starkt förtroende har flertalet positiva effekter för en organisation/ individ och studien är uppdelad i två delstudier vilka båda syftar till att undersöka försöken att reparera förtroende efter att detta blivit skadat. Studien undersöker typ av skada, integritet/kompetens och typ av skaderespons det vill säga huruvida ursäkt/förnekelse brukas. I studien fick 200 studenter bevittna en fiktiv anställningsintervju där den potentiella arbetstagaren anklagades för olika beteenden/handlingar med skadeinverkan på dennes förtroende. Den potentiella arbetstagaren bemötte sedan detta med olika typer av försvarsstrategier. Därefter fick studenterna ange vilket förtroende de hade för de potentiella arbetstagarna. (Kim, Ferrin, Cooper & Dirks, 2004)

Studien visade att effekterna av hur effektivt det var att erkänna/förneka berodde på vilken typ av skada på förtroendet som hade föregått responsen. De två mest framträdande resultaten av detta var att förtroende var uppbyggt mer lyckosamt om de misstrodda individerna/företagen/organisationerna bad om ursäkt för saker de hade missat i kompetens men förnekade fel eller problem gällande integritet. Det andra framträdande resultatet var

att det var mer fördelaktigt att be om ursäkt när det fanns bevis för skuld men förneka när det fanns bevis för oskuld. Vidare visade studien att det kan vara riskfyllt att förneka något om uppgifter om att det faktiskt är sanning sedan kommer ut, vilket då skapar ytterligare negativ påverkan på förtroendet. (Kim, Ferrin, Cooper & Dirks, 2004)

6.6. Vårt bidrag

Vad gäller forskning kring den svenska kungafamiljens kriskommunikation är utbudet relativt begränsat. Mer forskning återfinns dock om det brittiska kungahuset vilket presenterats ovan. Denna forskning är relevant för denna studie, dock skiljer sig medielandskapet och kontexten mellan Storbritannien och Sverige. Det är därför intressant att närmare undersöka den svenska monarkin och mer specifikt kung Carl XVI Gustafs kriskommunikation.

I en bredare mening studeras i denna studie en offentlig persons agerande i en kris vilket det tycks återfinnas en del forskning kring tidigare. Dock behandlar majoriteten av den forskningen offentliga personer som besitter en politisk maktposition, så som fallet med Bill Clinton och Silvio Berlusconi. I fallet med denna studie kan det påstås att kung Carl XVI Gustaf inte besitter någon politisk maktposition eftersom han inte kan fatta politiska beslut. Samtidigt är det relevant att påstå att kung Carl XVI Gustaf har makt i den bemärkelsen att han bestämmer hur han ska representera Sverige därför är han, utan någon egentlig politisk maktposition, ändå viktig och intressant att studera.

7. Metod och material

Val av material för analys har grundats i de tillfällen som kung Carl XVI Gustaf kommenterade boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken*. Detta totalurval består av ett pressmöte, en skriftlig kommentar och intervju som sedan analyserats med hjälp av Karlberg och Mrals retoriska analysmodell utifrån en kvalitativ ansats.

7.1. Material och urval

Det är relevant att påstå att krisen som utspelades i samband med utgivandet av boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken* är en av de största som kungahuset stött på under 2000-talet. Detta gör att det är en intressant kris att studera samtidigt som den ligger nära i tid.

Materialet för studien är de tillfällen som kung Carl XVI Gustaf mötte media i samband med de uppgifter som figurerade i boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken*, det vill säga ett totalurval. Dessa tillfällen är tre till antalet nämligen ett pressmöte (Expressen TV, 2010), en skriftlig kommentar (TT, 2011) samt en intervju (Bengtsson, 2011). I denna analys studeras den transkribering som gjorts utifrån pressmötet, den skriftliga kommentaren samt den transkribering som finns av intervjun.

7.1.1. Reflektion kring material

En svårighet i att analysera material av så olika karaktär som ett pressmöte, en skriftlig kommentar och en intervju har skapat en problematik i att studera samma saker på alla de tre studieobjekten. Materialet har varit olika i dess utformning men studiens syfte har inte varit att jämföra de olika tillfällena utan de tre olika studieobjekten har snarare tillfört olika element till studien som bidragit till att skapa en helhetsbild av kung Carl XVI Gustafs kriskommunikation i samband med utgivandet av boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken*.

Studiens material är de tillfällen som kung Carl XVI Gustaf mött media i samband med boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken*. I och med att kung Carl XVI Gustaf är en offentlig person återfanns redan vid start en uppfattning om hur han representerade sig själv. Som tidigare nämnts har kung Carl XVI Gustaf suttit på posten som monark i över 40 år och därav återfinns en hel del medialt material från denna långa regeringstid. Oftast uppmärksammas gärna de mer ifrågasättbara mötena med media som kung Carl XVI Gustaf

gjort under sina år som kung. Bland dessa återfinns kung Carl XVI Gustafs jultal från 2002 där han säger "Det kommer inga stekta sparvar flygande om du inte själv bemödar dig om att göra ditt bästa" vilket motsäger hans egen livshistoria då han själv blivit infödd till posten som konung över Sverige. Vidare är det värt att nämna hans öppning av sitt anförande i Arboga där han öppnar med "Kära örebroare...". Han har också givit kritik till Norges dåvarande statsminister med det kritiserade uttalandet "Om inte Gro Harlem Brundtland kan ta hand om sälproblemen, så undrar jag, hur ska hon då kunna ta hand om det norska folket". I och med denna extensiva rapportering av en mer negativ karaktär är det lämpligt att påstå att det för starten av denna studie fanns en uppfattning kring hur kung Carl XVI Gustaf hanterar media. Dock är det viktigt att poängtera att vi medvetet försökt bortse från denna uppfattning och försökt hålla studien neutral. Denna studie fokuserar enbart på de framträdande som skedde i samband med boken *Carl XVI Gustaf - den motvillige monarken* och alltså inte hela hans tid som regent.

7.2. Metod

För att studera pressmötet, den skriftliga kommentaren och transkriberingen av intervjun kommer retoriken och mer specifikt Karlberg och Mrals retoriska analysmodell, se bilaga 1, brukas. (Karlberg & Mral, 1998).

7.2.1. Karlberg och Mrals retoriska analysmodell

Retorik går att finna i varje situation där sändaren har till uppgift att försöka övertyga. Vetenskapen kring retorik vädjar till att studera hur människors sätt att kommunicera ser ut. Karlberg och Mrals retoriska analysmodell vill undersöka hur en befintlig text är uppbyggd och modellen kan appliceras på alla typer av texter.

Steg ett i Karlberg och Mrals retoriska analysmodell är *kontexten*. Där undersöks textens genre, retoriska situation men också textens författare/talare. Steg två är *dispositionen* vilket härrör till den klassiska retoriken där talet delas upp i fem steg; *exordium*, *narratio*, *propositio*, *argumentatio* och *conclusio*. I steg tre ligger fokus på de verktyg som används för att övertyga, där *ethos*, *logos* och *pathos* spelar huvudrollen. Det fjärde steget är en *argumentationsanalys*. Det femte stegets fokus ligger på språket exempelvis *stilnivå*, *stilfigurer* och *framförandet*. (Karlberg & Mral, 1998)

För att exemplifiera att modellen kan appliceras på flertalet olika typer av texter är det relevant att nämna att Karlberg och Mral själva applicerat modellen på exempelvis Mona

Sahlins presskonferens 1995, en pratshow och på en predikan med mera. Vidare argumenterar de för att de vill undersöka hur övertygande texter är konstruerade och hur de fungerar i samhället. De menar att retorik är ett sådant omfattande begrepp att det inte finns en metod som täcker samtliga retoriska aspekter i en text. De argumenterar därför för vikten av att anpassa analysmodellen och de retoriska verktyg som används utifrån valt syfte. (Karlberg & Mral, 1998)

Den retoriska analysmodellen kommer att modifieras något för att passa denna studies syfte och frågeställning. Steg två som främst ser till det klassiska upplägget av ett tal kommer inte att appliceras på materialet i denna studie. Detta då resultaten av detta steg skulle vara ovidkommande för det som denna studie vill studera. Analysmodellen har reviderats ytterligare genom borttagandet av underfrågor inom steg ett och fem vilka behandlar kontexten och stil. De borttagna frågorna behandlar framförandet, något som inte kan appliceras på materialet eftersom det är skriven text. Vidare behandlar några av de frågor faktorer som ej går att besvara utifrån valt material. Se bilaga 1 för den reviderade versionen av Karlberg och Mrals retoriska analysmodell.

Nedan följer några av de begrepp som förekommer i Karlberg och Mrals retoriska analysmodell. (Karlberg & Mral, 1998)

Genus deliberativum	Handlar om att råda eller avråda
Genus demonstrativum	Handlar om att häna eller hylla
Genus judiciale	Handlar om att anklaga eller försvara
Högstil	Formellt och högtidligt språk
Mellanstil	Vårdat språk, mer formellt i förhållande till lågstilen men inte lika högtidligt som högstilen
Lågstil	Enkelt och ledigt språk, slang och dialektala uttryck är vanligt förekommande.
Homogen	Huruvida stilen är enhetlig och genomgående
Decorum	Huruvida stilen passar aktuell situation
Troper	Utsmyckande uttryck som hänvisar till det bildliga
Ornament	Utsmyckande medel som hänvisar till det språkliga

8. Resultat

Nedan följer resultatet av det analyserade pressmötet, den skriftliga kommentaren och intervjun. För reflektion kring metodval och revidering av den retoriska analysmodellen se 7.3 Metod. Den reviderade analysmodellen återfinns som bilaga, se bilaga 1.

8.1. Analys av pressmötet

Utifrån Karlberg och Mrals (1998) modell för retorikanalys har kung Carl XVI Gustafs pressmöte 2010 i samband med älgjakten analyserats, se bilaga 1 för analysfrågor. Karlberg och Mral har själva brukat modellen för att analysera presskonferenser och modellen upplevs därför som lämplig att applicera på valt material. Se bilaga 2 för transkribering av pressmötet.

8.1.1. Kontexten

Första steget i Karlberg och Mrals retoriska analysmodell behandlar textens kontext. Av pressmötet återfanns ett inspelat videoklipp som har visats både i television och online. Videoklippen återfanns på Expressen TV:s hemsida. Pressmötet figurerar således i kanaler som inte är hovets egna kanaler. Pressmötet var första gången som kung Carl XVI Gustaf kommenterade boken *Carl XVI Gustaf - den motvillige monarken*. Under pressmötet håller kung Carl XVI Gustaf ett anförande och ger inte journalisterna utrymme att ställa frågor eftersom att han efter sitt tal avlägsnar sig från platsen. Pressmötet tillhör den retoriska genren *genus judiciale* det vill säga det juridiska talet vilket till stor del behandlar hur talaren försvarar sig.

Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken utkom i början av november 2010 och pressmötet ägde rum samma dag. Under pressmötet framkommer det att kung Carl XVI Gustaf fått tillgång till boken dagen innan pressmötet. Detta korta tidsspänn mellan tillgång till boken och tidpunkten för pressmötet anger kung Carl XVI Gustaf som orsak till varför han inte hunnit läsa boken. Det är på kung Carl XVI Gustafs initiativ som pressmötet hålls. Detta pressmöte håller kung Carl XVI Gustaf varje år på samma plats och vid samma tid i samband med den årliga älgjakten.

Kung Carl XVI Gustaf hävdar att han inte läst boken som anklagar honom för tvivelaktigt agerande. Det skulle kunna sägas vara ett problem att han inte läst boken eftersom han inte

kan uttala sig om något han inte läst. Han säger "vi vänder blad", samtidigt har han inte läst boken och vet därför inte vad de ska vända blad ifrån.

Det är relevant att tro att talaren och författaren inte är samma person. Inom hovet återfinns säkerligen en talsskrivare, något som hovet inte vill bekräfta, som skrivit och/eller diskuterat vad kung Carl XVI Gustaf bör och inte bör uttala sig om.

8.1.2. Ethos, logos och pathos

Vidare diskuterar Karlberg och Mral i deras retoriska analysmodell de olika medlen för att försöka övertyga, det vill säga ethos, logos och pathos. Första frågan under kategorin ethos behandlar huruvida talaren avslöjar något om sin personlighet, sin bakgrund eller sitt förhållande till ämnet. Kung Carl XVI Gustaf för en diskussion kring varför han inte hunnit läsa boken; "Sen har jag ju då funderat på det här att att hur ska vi säga ungefär som att jag skulle recensera den här boken. Och det är ju inte så himla lätt om man inte har läst en bok. Och det måste ni förstå. Och det är ju klart, det har jag ju inte kunnat göra. Ja jag måste passa i den frågan, jag kan inte recensera en bok som jag inte har läst". Han för också en diskussion kring varför han inte kommer vara kontaktbar de kommande dagarna då han ska resa till Kina med arbetet. Kontentan av detta är att kung Carl XVI Gustaf kan upplevas vara en upptagen man i sin ställning som monark. Han har i och med att han nämner att han inte läst boken också sagt något om sitt förhållande till ämnet. För att skapa förtroende till sig själv som person, det vill säga att övertyga genom ethos, trycker kung Carl XVI Gustaf en hel del på sitt arbete och att han jobbar mycket. Han framställer sig som en viktig person som gör gott i och med resan till Kina, genom att diskutera arbetet med restaureringen av älgstammen och arbetet med en minnesfond; "Och jag var där hela hela förmiddagen i ett ja, jag sitter ordförande i en minnesfond av mina föräldrar och vi har möjligheten att göra ett projekt tillsammans för behövande människor överhuvudtaget, framförallt behövande ungdomar och det som vi alla är väl medvetna om i trakten kring Clara och Sergels torg har de besvärligt och det är många som har det jobbigt och nu framförallt när det lider mot höst och det blir kallt. Och därför har vi då ett litet projekt som vi jobbar med". Han försöker ibland vara lite humoristisk vilket skulle kunna vara ett försök att lätta upp stämningen. "Jag har sett rumporna [långdragen betoning] av två älgar, tror jag. Det var, jag kan inte säga vilket kön. Det var ganska trångt, de försvann". Pressmötet upplevs som spretigt och utan röd tråd. Detta eftersom kung Carl XVI Gustaf hoppar mellan ämnena, alltifrån älgjakt till Clara kyrka, till den nytugivna boken och sen tillbaka till jakten igen.

Utifrån ethos är det också intressant att studera hur talaren förhåller sig till mottagaren. I fallet med pressmötet kan det uppfattas som att kung Carl XVI Gustaf distanserar sig från sin publik. Ett tydligt exempel på när han särskiljer sig från journalisterna är med kommentarer såsom "jag har inte tid att läsa böcker så som ni kanske har". Stundtals försöker kung Carl XVI Gustaf göra sina uttalanden mer underhållande med hjälp av ironiska inslag. Kung Carl XVI Gustaf säger att boken "kommit ut i hans ära", något som är ironiskt då boken innehåller en hel del negativa påståenden mot honom. Kung Carl XVI Gustaf upplevs som kunnig i den aspekten att han diskuterar älgjakt och olika strategier inom området. Däremot upplevs han inte som speciellt kunnig kring den nyutgivna boken *Carl XVI Gustaf - den motvillige monarken*.

Första steget inom ramen för logos är hur rikt eller fattigt talet är på fakta. Det är relevant att påstå att det finns en del fakta i talet. Dels fakta kring varför han inte hunnit läsa boken men även fakta behandlande älgjakten. "Den är i form av en löshunds jakt. Jag vet inte om ni vet vad det innebär? Det är alltså inte drevjakt utan några jägare, eller en jägare i varje grupp som går efter en hund. Och det är inte riktigt så reglerat som vi har de andra jakterna, därför pågår jakten ute någonstans i skogen". Pressmötet innehåller dock inte fakta som behandlar boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken*. Kung Carl XVI Gustaf börjar sitt framförande genom att nämna att han aldrig sett så mycket journalister och så stort intresse för tidigare pressmöten i samband med älgjakten. Han nämner att det antagligen beror på utgivningen av boken. Därför är de fakta han nämner kring älgjakten ovidkommande eftersom journalisterna antagligen är där för att höra om boken. Som tidigare nämnts för kung Carl XVI Gustaf en argumentation kring varför han inte läst boken. Han brukar logosargument i den bemärkelsen att han hävdar att han varit upptagen med annat och att han inte kan uttala sig om något som han inte satt sig in i; "jag måste passa i den frågan, jag kan inte recensera en bok jag inte läst, som ni förstår".

Kung Carl XVI Gustaf tycks inte försöka skapa några starkare känslor, det vill säga han försöker inte bruka några medel för pathos. Kung Carl XVI Gustaf försöker visserligen ha en mer humoristisk ton men det är inget som skapar starkare känslor. Det upplevs dock som att kung Carl XVI Gustaf försöker distansera sig från händelsen. Kung Carl XVI Gustaf väljer att göra en skillnad på familjen och drottningen, vilket gör att han kan upplevas som kylig. "Jag har talat med både familj... och [upprepning av "och"] med drottningen. Och vi vänder på ett blad ungefär som ni gör i era tidningar och ser framåt istället för det här är bara något som jag förstätt, enligt boken, något som försegott långt [hakning] tillbaka i tiden. Vi ser framåt och det ska bli fint och lite intressant för oss att jobba". Det kan även uppfattas som att kung

Carl XVI Gustaf anser att det som omnämns i boken, oavsett riktighet, har skett så långt tillbaka i tiden att det bör vara preskriberat och i förlängningen inte behöver diskuteras.

8.1.3. Argumentationsanalys

Nedan följer analysen av pressmötet utifrån nästkommande steg i Karlberg och Mral retoriska analysmodell, detta steg är i form av en argumentationsanalys.

Det första steget handlar om att se vilken/vilka teser som framkommer i texten. En tydlig huvudtanke i texten är att kung Carl XVI Gustaf inte kan kommentera boken *Carl XVI Gustaf - den motvillige monarken*. Ytterligare aspekt i denna argumentationsanalys är om huvudtanken, tesen, understöds med argument och hur dessa är utformade. Som understödande argument anger han att han har haft mycket arbete att fullfölja; "Vi fick den väldigt sent igår eftermiddag. Hela dagen, eller i alla fall halva dagen igår, var jag faktiskt på annat jobb".

Ytterligare tydligt påstående, huvudtes, i texten är att de ska gå vidare från denna händelse. Detta understöds av argumentet att det är något som händer för längesen, "...vi vänder på ett blad ungefär som ni gör i era tidningar och ser framåt istället för det här är någonting som, jag förstätt enligt boken, något som försegott långt [hakning] tillbaka i tiden". Detta fortsätter kung Carl XVI Gustaf också att betona genom att säga att han kan fortsätta med sitt jobb om detta inte avhandlas ytterligare. "Vi ser framåt och det ska bli fint och intressant för oss att jobba".

Den första huvudtesen gällande det faktum att kung Carl XVI Gustaf inte kan kommentera boken återfinns ungefär halvvägs in i pressmötet vilket strax därefter följs av påståendet att de ska gå vidare från detta. Ytterligare begrepp i Karlberg och Mrals retoriska argumentationsanalys är huruvida det finns en dold tes något som inte kan återfinnas i pressmötet.

Det finns alltså två huvudteser i texten och de arbetar i samma riktning. De kan sägas vara undvikande till sin karaktär, han kan inte kommentera boken och tycks vilja gå vidare från denna händelse. Kung Carl XVI Gustaf vandrar mellan de olika teserna men håller sig till dessa. Vid ett tillfälle syns också ett exempel på en så kallad antites där kung Carl XVI Gustaf går till visst angrepp eller har en något irriterad ton mot journalisterna och för ett resonemang kring varför han inte har hunnit läsa boken; "Jag har inte tid att läsa böcker så som ni kanske har". Vidare bemöter kung Carl XVI Gustaf inte så mycket eventuella

invändningar men han för dock ett resonemang kring varför han inte hunnit läsa boken. Detta resonemang handlar om att han varit upptagen med annat arbete och att han inte kommer vara anträffbar de kommande dagarna eftersom han ska resa till Kina, vilket också skulle kunna vara ett bemötande av en eventuell invändning.

8.1.4. Stil

Sista steget i Karlberg och Mrals retoriska analysmodell behandlar textens stil. Språket är tillsynes konkret och enkelt då det inte brukas några svårare begrepp. Talet upplevs stundtals som diffust då ämnena ibland spretar och det blir därför problematiskt att finna en röd tråd. Texten tillhör mellanstilen och kan anses vara homogen då det är samma stil genom hela talet. I Karlberg och Mrals modell nämns begreppet decorum. Med det menas att talaren ska tala passande för situationen och inte göra sig ovän med publiken. Kung Carl XVI Gustaf håller en ganska lätt ton genom sitt uttalande och anpassar sig därför till det decorum som finns.

Det återfinns en del stilfigurer i talet, en majoritet av dessa är troper. Ett exempel är litotes, det vill säga en underdrift. Kung Carl XVI Gustaf säger att "det är lite tråkigt" att läsa rubrikerna om de skandaler han tycks vara inblandad i. Med tanke på de rubriker som fanns i tidningarna vid tiden för krisen kan det tyckas vara mer än "lite tråkigt" då de antagligen är hårda och eventuellt även nedlåtande. Det återfinns även liknelser, en av dessa som fick stor spridning i media nämligen "Vi vänder blad så som ni gör med era tidningar". Det återfinns sarkasm, det vill säga hänfull ironi, när han säger "jag har inte tid att läsa böcker hela dagen som ni har". Utöver detta återfinns även retoriska frågor och ironi. Texten, i detta fall talet, karaktäriseras av lättsamhet och humor. Figurerna som brukas i talet gör att texten blir mer intressant eftersom kung Carl XVI Gustaf ibland talar om ämnen, exempelvis älgjakten, som eventuellt kanske inte intresserar den större massan.

8.2. Analys av den skriftliga kommentaren

Den skriftliga kommentaren är andra gången som kung Carl XVI Gustaf möter media i samband med boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken*. Kommentaren analyseras efter Karlberg och Mrals (1998) retoriska analysmodell, se bilaga 1. Denna retoriska analysmodell är väl lämpad och testad för skriven text. Se bilaga 3 för den skriftliga kommentaren i sin helhet.

8.2.1. Kontexten

I Karlberg och Mrals retoriska analysmodell studeras först textens kontext. Den skriftliga kommentaren publicerades i slutet av maj 2011 i flertalet tidningar, såväl dags- som kvällspress. Kommentaren gick att finna både som pappersversion och online. Kung Carl XVI Gustaf väljer således att distribuera kommentaren direkt till pressen där den får stor spridning. Kommentaren kan sägas vara första gången som kung Carl XVI Gustaf kommenterar riktigheten i de påståenden som ställts mot honom. Den skriftliga kommentaren består av två meningar. Kommentaren tillhör den retoriska genren *genus judiciaire* eftersom det kan sägas vara ett försvarstal.

Vid pressmötet under älgjakten kommenterar kung Carl XVI Gustaf inte innehållet i boken utan kommenterar endast att den inte blivit läst än. Från det att pressmötet äger rum till att kommentaren publiceras dröjer det sex månader. Under denna relativt långa tidsperiod har kung Carl XVI Gustaf i hög grad figurerat i media och det är relevant att påstå att ett mediedrev skapats kring honom. Kung Carl XVI Gustaf går alltså ut med denna kommentar i vad som bör vara en pressad situation med tanke på den intensiva medierapportering som ägt rum de senaste månaderna.

Kommentaren kan ha stor betydelse eftersom att det är första gången som kung Carl XVI Gustaf kommenterar riktigheten i de påståenden som framkommit. Det är problematiskt att kung Carl XVI Gustaf endast svarar på påståendet kring förhandling med kriminella. Han kommenterar således inte huruvida han kommit i kontakt med kriminella. "Med anledning av de senaste uppgifterna i media vill jag säga att det är bra att vissa klagande fakta har kommit fram på det här sättet. Jag tar självklart avstånd från all form av förhandling med kriminella". Vidare kommenterar han inte några av de andra uppgifter som framkommit vilket blir problematiskt då han dementerar vissa uppgifter men lämnar andra obesvarade.

Som diskuterats tidigare är det svårt att uttala sig om huruvida talaren, i detta fall kung Carl XVI Gustaf, och författaren är samma person. Om hovet har en talskrivare är inget som blivit bekräftat men det är högst sannolikt.

8.2.2. Ethos, logos och pathos

Vidare studeras ethos, logos och pathos som nästa steg i Karlberg och Mrals retoriska analysmodell. Kung Carl XVI Gustaf uttalar sig följande; "Jag tar självklart avstånd från all form av förhandling med kriminella" vilket är intressant utifrån ett ethosperspektiv. Är "självklarheten" att ta avstånd från kriminella på grund av hans roll som monark? Om så är

fallet är det ett exempel på hur han visar sin personlighet/bakgrund och trycker på ethos eftersom en person i hans position "självklart" inte förhandlar med kriminella. Även om detta kan vara en indikation på vem talaren är så förekommer inga tydliga medel för att försöka påvisa sin auktoritet. Vad kung Carl XVI Gustaf har för ton i sitt uttalande är svårt att diskutera på grund av kommentarens korta utformning på endast två meningar. Kung Carl XVI Gustaf hänvisar till gemensamma intressen, ideal, värderingar och erfarenheter eftersom han antar att läsarna vet vilka uppgifter som han förnekar till samt att alla har en gemensam värdering att förhandling med kriminella är fel. Det upplevs inte som att kung Carl XVI Gustaf försöker framföra innehållet på ett underhållande sätt utan kommentaren är kort och koncis.

I kommentaren framkommer inga fakta som kan härledas till det retoriska medlet logos. Kung Carl XVI Gustafs kommentar behandlande hans oskyldighet är inget som han understödjer med logosargument. Vidare vädjar kung Carl XVI Gustaf inte till några starkare känslor i sin kommentar, därför uppstår en avsaknad av det retoriska medlet pathos.

8.2.3. Argumentationsanalys

Vidare analyseras den skriftliga kommentaren utifrån en argumentationsanalys som är en del i Karlberg och Mrals retoriska analysmodell.

Omfattningen av denna text är mycket kortfattad, endast två meningar, men det kan ändå sägas finnas ett tydligt påstående som förs fram. Textens huvudtes är att kung Carl XVI Gustaf tar avstånd från förhandling med kriminella; "Jag tar självklart avstånd från all form av förhandling med kriminella". Denna tes är tydligt formulerad och återfinns i den andra meningen av den skriftliga kommentaren och är den enda tes som återfinns i texten. Vidare går det heller inte att urskilja något underbyggande argument, någon dold tes eller någon antites.

8.2.4. Stil

Sista steget i Karlberg och Mrals retoriska analysmodell behandlar stilen i texten. Språket i texten är konkret, exakt, enkelt och tunt. Texten tillhör stilen mellanstil då det är ett vardagligt men samtidigt korrekt språk. Kung Carl XVI Gustaf håller samma stil genom hela texten och det är därför relevant att påstå att texten är homogen och välanpassad efter vald situation, det vill säga uppfyller de krav på decorum som kan tänkas finnas. Det återfinns inga stilfigurer i texten.

8.3. Analys av intervjun

Nedan följer analysresultaten av den transkriberade intervjun där kung Carl XVI Gustaf för första gången svarar lite mer ingående på frågor kring boken *Carl XVI Gustaf - den motvillige monarken*. Analysen är gjord utifrån Karlberg och Mrals retoriska analysmodell, se bilaga 1 för analysfrågor. Karlberg och Mral (1998) påvisar i boken *Heder och påverkan: att analysera modern retorik* att denna analysmodell är gångbar på intervjusituationer. Se bilaga 4 för transkribering av intervjun.

8.3.1. Kontexten

Först presenteras textens kontext utifrån Karlberg och Mrals retoriska analysmodell. Denna text är en transkriberad intervju och är genomförd av TT nyhetsbyrås reporter Tomas Bengtsson. Intervjun publicerades i Dagens Nyheter, Aftonbladet och liknande tidningar inom dags- och kvällspress. Transkriberingen av intervjun återfinns således i ett flertal olika kanaler som inte är hovets egna. Dock är det värt att nämna att det är på hovets initiativ som intervjun äger rum. Den transkriberade intervjun har en tydlig koppling till tidigare texter då intervjun är ett svar på de uppgifter som framkommit i boken *Carl XVI Gustaf - den motvillige monarken*. Intervjun är utformad så att journalisten Tomas Bengtsson ställer frågor till kung Carl XVI Gustaf som han sedan väljer om han vill besvara. Denna text tillhör huvudsakligen genren *genus judicale* vilket brukar betecknas som det juridiska talet. Det juridiska talet används inte enbart i rättsliga sammanhang utan kan också användas av ledare som brutit mot bestämmelser och/eller god moral.

Även om kung Carl XVI Gustaf som tidigare nämnt inte innehar någon egentlig politisk makt så har han vissa uppdrag med politisk anknytning. Detta, i kombination med hans roll som statschef, innebär också att intervjun kan sägas intressera allmänheten. Utgångspunkten för kung Carl XVI Gustaf är att han under en viss period blivit utsatt för mediedrev i samband med boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken*. Under intervjun väljer kung Carl XVI Gustaf att lämna en del frågor obesvarade. Denna ovilja till att redogöra för de situationer som diskuteras i boken kan resultera i retoriska problem för hur dessa frågor ska bemötas på ett optimalt sätt i intervjun.

Kung Carl XVI Gustaf har troligtvis någon form av talskrivare men detta är något som hovet inte vill bekräfta. I detta fall är det en intervju och därför kan hovet endast spekulera i vilka frågor som kommer att komma. Enligt Tomas Bengtsson som utförde intervjun fick han

heller inga direktiv från hovet angående vilka frågor han kunde ställa. I detta fall är det därför högst relevant att anta att talaren och författaren i stor utsträckning är kung Carl XVI Gustaf men att han mottagit vissa riktlinjer från hovets kommunikator.

8.3.2. Ethos, logos och pathos

Nästkommmande steg i Karlberg och Mrals retoriska analysmodell behandlar vilka medel för övertygelse som talaren använder. Den första delen är att studera huruvida talaren avslöjar något om sin personlighet, bakgrund och förhållande till ämnet det vill säga aspekter som går att härleda till ethos. Intervjun inleds med att kung Carl XVI Gustaf tycks visa sig kritisk till journalisten Tomas Bengtsson och intervjusituationen. Detta med kommentarer såsom; "Ni är alltid i startgroparna. Det ingår i yrket på något sätt. Ni väntar alltid på att göra något intressant". Detta kan därför sägas sätta tonen för intervjun och kung Carl XVI Gustafs förhållande till ämnet samt hans bakgrund till det. Vidare så finns det ett exempel på när kung Carl XVI Gustaf försöker skapa förtroende för sin person genom att trycka på sin auktoritet, det vill säga försöka övertyga med hjälp av ethos; "De träffas oftare än jag gör. Tyvärr, tyvärr. Jag har mycket annat att göra. Jag har inte tid att och tjattra hela tiden, för övrigt". Utifrån detta uttalande tycks kung Carl XVI Gustaf betona att han är en upptagen person utifrån den roll han besitter, han hänvisar alltså till sin auktoritet och betydelse.

Vidare går det att utifrån Karlberg och Mrals analysmodell diskutera vad talaren har för ton. Utifrån den transkriberade intervjun går att skönja en något arrogant och offensiv ton. Kung Carl XVI Gustaf är under intervjun i en försvarsposition vilket också märks på hans sätt att svara. Exempel på detta är kommentarer såsom; "Ja, vad menar du själv. Lättklädd, det är när man kanske som tyska öl-madammer, de är ganska lättklädda skulle jag vilja säga" och "Jag vet inte heller. Men det är något som har roat pressen att laborera runt omkring, eller hur? Och (jag) kan inte svara på mer än så". Vid flertalet tillfällen svarar han med motfrågor alternativt lämnar frågorna obesvarade. Vidare upplevs kung Carl XVI Gustaf som lite sarkastisk gentemot journalisten; "Ni umgås ansikte mot ansikte så att säga?", frågar Bengtsson. "Ja, det brukar man göra när man har vänner och bekanta. Man går inte med ryggen mot varandra", svarar kung Carl XVI Gustaf. Denna sarkastiska ton gentemot journalisten är något som löpande går att urskilja i intervjun.

Kung Carl XVI Gustaf tycks inte försöka skapa någon vi-känsla med publiken och hänvisar inte heller till några gemensamma intressen, ideal, värderingar och erfarenheter. Kung Carl XVI Gustaf visar heller inte några tecken på att försöka göra intervjun underhållande.

En annan viktig del inom ethos är om individen framstår som kunnig och trovärdig i sammanhanget. Kung Carl XVI Gustafs ovilja att svara på frågor gör att han inte enbart framstår som offensiv utan också som okunnig inom ämnet. Ett exempel på detta är när han ber journalisten Tomas Bengtsson förklara vad en svartklubb är. Vad en svartklubb är kan tänkas vara av grundläggande allmänbildning och något som en regent bör besitta kunskap kring. Hans motvilja att svara på vissa frågor tillsammans med hans diffusa svar gör att det upplevs som att kung Carl XVI Gustaf försöker dölja någonting. Ett exempel på detta är; "Jag har hört talas om det och det stämmer nog inte riktigt. Nej, inte under OS". Hans motstånd till att ge kompletta jakande eller nekande svar gör att han kan upplevas som tvivelaktig.

Logos är också en viktig aspekt när det kommer till att analysera retoriska tal. I detta fall är intervjun både rik och fattig på fakta. Detta då journalisten nämner en hel del fakta som kung Carl XVI Gustaf avisar och nekar till men han själv brukar inte mycket fakta. De logiska fakta som journalisten hänvisar till är intressanta och högst relevanta för det som diskuteras. Det blir en intervju där ord står mot ord, journalistens mot monarkens.

Den tredje delen i de klassiska retoriska begreppen är pathos. I intervjun återfinns inga starkare känslor. Kung Carl XVI Gustaf nämner visserligen att familjen tagit situationen och medias bevakning hårt men går inte närmare in på det och diskuterar således inte den påverkan mer.

8.3.3. Argumentationsanalys

Nästkommande steg i Karlberg och Mrals retoriska analysmodell behandlar vilka argument som förs fram i texten.

I relation till de två ovannämnda studieobjekten är det i intervjun relevant att påstå att kung Carl XVI Gustaf inte i lika hög utsträckning styr situationen eftersom det är en intervju. Detta gör att tidpunkten för när de olika teserna presenteras inte är av lika stort intresse här eftersom kung Carl XVI Gustaf är intervjuobjektet och således styrs tidpunkten för teserna av när journalisten ställer frågor som behandlar dem. Trots detta styr fortfarande kung Carl XVI Gustaf vad han svarar och han kan välja bland en mängd olika sätt att bemöta frågorna på. Av denna anledning anser vi att det fortfarande är av stort intresse att genomföra en argumentationsanalys även på detta material.

Med det sagt förekommer i intervjun en hel del påståenden, huvudtankar och teser. En utav de teser som lyfts fram i intervjun är att kung Carl XVI Gustaf förnekar till vetskap kring

Lettströms förehavanden med kriminella; "jag har absolut inte haft något som helst samröre eller kännedom om Anders Lettströms förehavanden, det är det enda jag kan säga. Det är helt utanför min vetskap". Han argumenterar för att han inte hört av Lettström det senaste; "Men så nära...Jag ringer och pratar inte så mycket i telefon om jag ska vara riktigt ärlig. Mina vänner kanske tycker att jag är en dålig vän som inte ringer hela tiden. De träffas oftare än jag gör. Tyvärr, tyvärr. Jag har mycket annat att göra. Jag har inte tid att och tjattra hela tiden, för övrigt". Vidare argumenterar han för det faktum att Lettström själv gått ut i media och tagit på sig skulden för det hela; "Nej, han har ju faktiskt skrivit i sitt uttalande att han tar på sig allt det här". Tesen behandlande kung Carl XVI Gustafs oskyldighet beträffande om han visste om Lettströms förehavande är en tes som förekommer vid ett flertal tillfällen under intervjun. Denna tes kan sägas vara det tydligaste svar på tal som kung Carl XVI Gustaf ger behandlande de olika påståenden som ställts mot honom.

Vidare för kung Carl XVI Gustaf fram ett påstående kring att han inte vet om han kommit i kontakt med kriminella. Detta argumenterar kung Carl XVI Gustaf för genom att han ej bestämmer vilka som kommer på de festligheter som han själv blivit inbjuden till. Han framställer sig själv som maktlös i det sammanhanget. Samma resonemang nyttjar han när det kommer till frågan huruvida han kommit i kontakt med "kaffeflickor". En tes är att han uttryckligen inte vill kommentera riktigheten behandlande "kaffeflickor", sexklubbar, strippklubbar eller älskarinnor. Detta argumenterar han för genom att han anser att det redan blivit tillräckligt kommenterat i tidigare skede. Vidare argumenterar kung Carl XVI Gustaf att han inte vill kommentera "kaffeflickor" med kommentarer såsom; "Oj, jag vet snart inte vad man läser i tidningarna och vad som är sanning. Det har ältats fram och tillbaka så mycket så att jag har börjat tappa greppet om vad som är sant och vad som är osant". Samtidigt för de, kung Carl XVI Gustaf och Tomas Bengtsson, en diskussion beträffande begreppet "kaffeflickor" eftersom kung Carl XVI Gustaf uttryckt förvirring kring dess innebörd. Han kommenterar således till en början sin kontakt med "kaffeflickor" utan att förstå begreppet.

Det går att finna ytterligare en tes beträffande "kaffeflickor", nämligen att kung Carl XVI Gustaf inte kommit i kontakt med dessa och det är därför relevant att påstå att två motstridande teser uppkommit. Att urskilja motstridande teser är en aspekt som Karlberg och Mrals retoriska analysmodell vill undersöka. En utav teserna behandlar att kung Carl XVI Gustaf inte vill kommentera "kaffeflickor" och det andra att han faktiskt kommenterar riktigheten. Vidare hävdar han att han inte besökt tvivelaktiga klubbar. Även där uttrycker kung Carl XVI Gustaf att han inte är bekant med begreppet "svartklubb" och en kortare diskussion kring detta förs. Ytterligare en tes som uppkommer i slutet av intervjun är hur

jobbig denna period varit för kung Carl XVI Gustaf och hans familj. Detta argumenterar han för genom att det varit mycket skrivelser i media och han upplevt det som att han blivit uthängd.

Vidare vill Karlberg och Mral undersöka hur teserna är fördelade genom texten. Teserna är jämt fördelade genom intervjun och ämnet för tesen kan uppkomma vid ett flertal olika tillfällen. Det relevant att påstå att det uppkommer olika teser rörande olika ämnen, men de är nödvändigtvis inte motstridiga. Vidare undersöker Karlberg och Mrals retoriska analysmodell huruvida talaren bemöter tänkbara invändningar vilket kung Carl XVI Gustaf kan tyckas göra med tanke på att journalistens följdfrågor skulle kunna sägas vara tänkbara invändningarna som han sedan besvarar. Ibland svarar han på dessa följdfrågor väldigt kortfattat eller säger att han inte vill kommentera det ytterligare. "Har ni träffat dem efter att boken...?", frågar Tomas Bengtsson. "Nej. Nej", svarar kung Carl XVI Gustaf. "Och inte pratat i telefon?", frågar Tomas Bengtsson. "Nej", svarar kung Carl XVI Gustaf.

8.3.4. Stil

Slutligen studeras textens stil utifrån Karlberg och Mrals retoriska analysmodell. Det språkbruk som kung Carl XVI Gustaf brukar i intervjun är stundtals något diffust. "Jag skulle vilja börja om den här boken: Den motvillige monarken och ställa en rak fråga. Det framkommer där uppgifter att kungen under OS i Atlanta 1996 skulle ha varit på en institution som kallades Gold Club", frågar Bengtsson. " Jag har hört talas om det och det stämmer nog inte riktigt. Nej, inte under OS", svarar kung Carl XVI Gustaf. Användandet av ordet "nog" i detta sammanhang skapar en otydlighet.

Ytterligare exempel på diffust språkbruk är att han undviker att svara på en del frågor och sällan ger raka svar på de frågor som ställs. Språket är dock ganska lättfattligt till sin karaktär och kan anses vara förståbart för den breda allmänheten. Det relativt lättfattliga språkbruket i kombination med frånvaron av slanguttryck gör att intervjun kan klassas som mellanstil. Kung Carl XVI Gustaf håller denna samlade linje genom hela intervjun och det är därför lämpligt att påstå att texten är homogen. Kung Carl XVI Gustaf tycks följa de krav på decorum som återfinns i den bemärkelsen att han talar på ett enkelt och tydligt sätt. Dock går det att hävda att han bryter mot de förväntningar som finns när det kommer till att inte svara på alla journalistens frågor. Undvikande svar kan tyckas bryta mot de förväntningar som finns på honom i situationen eftersom kung Carl XVI Gustaf nu gått med på att ha en mer djupgående intervju angående boken.

Som andra delnivå studeras stilfigurer enligt Karlberg och Mrals retoriska analysmodell. Det finns två olika stilfigurer nämligen troper och ornament, i intervjun brukas endast det förstnämnda. Ett exempel på en trop kommer precis i början av intervjun i form av en metafor; "Ni är alltid i startgroparna". Vidare i intervjun återfinns exempel på eufemism vilket är att beskriva något på ett förskönande sätt; "Det finns ju en del restauranger där en del av servitörerna, servitriserna, så att säga är mer eller mindre, vad säger man, påklädda. De är ju inte nakna. Självklart inte, men det är en definitionssak". I detta fall försöker kung Carl XVI Gustaf definiera begreppet strippklubb och kan sägas ge det en förskönande beskrivning. Ytterligare exempel på intressant språkbruk är ironi som återfinns när kung Carl XVI Gustaf får frågan varför det finns så många vittnen som hävdar att han är skyldig. Som svar på det säger han "Ja, det undrar jag också. Det är en väldigt bra fråga".

8.4. Sammanfattning

I denna studie har kung Carl XVI Gustafs bemötande av media i samband med utgivandet av boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken* analyserats utifrån Karlberg och Mrals retoriska analysmodell. Under krisen som följde de påståenden som ställts mot kung Carl XVI Gustaf kommenterade han dessa vid tre tillfällen. Kung Carl XVI Gustaf kommenterade uppgifterna i boken via ett pressmöte, via en skriftlig kommentar samt vid en intervju med TT nyhetsbyrå.

Första gången som kung Carl XVI Gustaf kommenterade boken var under pressmötet som ägde rum i samband med älgjakten i början av november 2010, i anslutning till utgivandet av boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken*. Detta pressmöte återkommer varje år och trots att hovet borde förstätt intresset för frågor kring boken kommenterade kung Carl XVI Gustaf boken ytterst lite och hävdade att han inte hunnit läsa den. Det går att ifrågasätta varför boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken* inte blivit satt högst på agendan av hovet och varför den inte blivit läst vid tiden för pressmötet, vilket kung Carl XVI Gustaf nämner att han inte gjort.

Kung Carl XVI Gustaf upplevs vid tillfället för pressmötet som avslappnad och trygg. Kung Carl XVI Gustaf använder ett flertal retoriska figurer, huvudsakligen troper så som ironi och sarkasm. Något som bidrar ytterligare till den avslappnade stämningen är att kung Carl XVI Gustaf har en skämtsam ton och berättar ovidkommande historier som tycks lätta upp stämningen. Ovidkommande i den meningen att de inte intresserar det som journalisterna är där för att höra. Under pressmötet särskiljer sig kung Carl XVI Gustaf från journalisterna genom att han gör en distinktion mellan sig själv och dem. De teser som lyfts fram i pressmötet är att han inte hunnit läsa boken och därför inte kan kommentera den samt att media bör gå vidare eftersom kung Carl XVI Gustaf tycks vilja "vända blad".

Vidare möter kung Carl XVI Gustaf media i samband med en skriftlig kommentar. I denna kommentar, på endast två meningar, förnekar han till förhandling med kriminella vilket är textens huvudsakliga tes. Dock lämnar det utrymme för spekulationer kring huruvida han har umgåtts med kriminella. Det är intressant att fundera över varför han väljer att neka till förhandling utan att kommentera umgänget ytterligare. Det är relevant att påstå att det vid skriven text finns mer tid för fundering kring vilka ordval som görs och vilka olika betydelser som de valen bär med sig i jämförelse med det muntliga talet. Denna skriftliga kommentar är det tillfälle som kung Carl XVI Gustaf haft längst betänketid att begrunda vad han vill ha sagt.

Slutligen mötte kung Carl XVI Gustaf media i samband med en intervju med TT nyhetsbyrå. Medverkande vid intervjun var kung Carl XVI Gustaf, journalisten Tomas Bengtsson och hovets informationschef Bertil Ternert. Intervjun kan sägas vara det tillfälle där det, utefter Karlberg och Mrals retoriska analysmodell, uppkommer flest teser. Detta grundar sig i att det är en intervju och att journalisten frågar frågor behandlande olika påståenden som ställts mot kung Carl XVI Gustaf. Till skillnad från föregående tillfällen upplevs stämningen nu som laddad och det är relevant att påstå att kung Carl XVI Gustaf kan uppfattas som offensiv i sin framställning. Detta på grund av kung Carl XVI Gustafs alla motfrågor av en mer aggressiv karaktär. Utöver detta är det intressant att kung Carl XVI Gustaf inleder intervjun med att distansera sig genom att säga "Gick det bra på kort varsel. Ni är alltid i startgroparna. Det ingår i yrket på något sätt. Ni väntar alltid på att göra något intressant" vilket kan sägas ha en sarkastisk ton. Vidare har intervjun genomgående en mer sarkastisk och humorbefriad ton till skillnad från pressmötet och den skriftliga kommentaren.

9. Slutdiskussion

Efter att analyserat de tre studieobjekten utifrån Karlberg och Mrals retoriska analysmodell kan resultatet bland annat kopplas till William Benoits *image repair theory* och riktlinjer inom kriskommunikation. Vid pressmötet argumenterar kung Carl XVI Gustaf för att han inte kan kommentera en bok som han ännu inte har läst. Detta går att koppla till Benoits strategi gällande *bortförklaring* och närmare bestämt *okunskap*. Detta eftersom han hänvisar till att han inte är tillräckligt insatt i ämnet för att kunna kommentera det. Vidare tycks kung Carl XVI Gustaf även bruka strategin *minska händelsens anstötlighet* genom *bolstering*. Detta genom att kung Carl XVI Gustaf i sitt anförande hänvisar till det goda arbete han gjort såsom arbetet med restaureringen av älgstammen samt arbetet med minnesfonden behandlande utsatta ungdomar i stockholmsområdet. Ytterligare strategi som återfinns i kung Carl XVI Gustafs tal är *attack*. Inte i den bemärkelsen att kung Carl XVI Gustaf ifrågasätter angriparen utan snarare att han är kritisk till denne. "Jag har inte tid att läsa böcker så som ni gör" säger han till journalisterna. På så sätt distanserar han sig från dem samtidigt som det görs med en negativ underton.

Gällande den skriftliga kommentaren är det första gången som kung Carl XVI Gustaf kommenterar riktigheten i de påståenden som ställts mot honom. I kommentaren brukas Benoits strategi *förnekelse* då kung Carl XVI Gustaf "tar avstånd från all form av förhandling med kriminella". Kommentaren är ett svar men samtidigt ett undvikande sådant. Frågan kring huruvida kung Carl XVI Gustaf kommit i kontakt med kriminella, som är en mycket bredare fråga, lämnas obesvarad och kung Carl XVI Gustaf säger endast att han inte förhandlat med dem.

Slutligen analyserades även kung Carl XVI Gustafs intervju med TT nyhetsbyrå. I intervjun är det relevant att påstå att kung Carl XVI Gustaf brukar strategin *förnekelse* i den bemärkelsen att han förnekar till vetskap om Anders Lettströms förehavanden med kriminella. Vidare kan det tänkas att kung Carl XVI Gustaf använder strategin *förnekande och projicering* när det kommer till huruvida han kommit i kontakt med kriminella och "kaffeflickor". Detta på grund av argumentationen han för kring att det inte är han som bestämmer vilka som är inbjudna på de event och fester som han besöker. Han skyller således det på värden och att han själv inte har makt att styra över den aspekten. Vidare skulle det exemplet även kunna härledas till strategin *olyckshändelse* eftersom att han framför det som att det i så fall skulle varit en slump att han kom i kontakt med "kaffeflickor" eller dylikt. Utifrån kung Carl XVI Gustafs retorik kan det också tänkas att han brukar strategin *okunskap*. Detta genom att han inte tycks vara medveten om vad exempelvis en svartklubb är, ett begrepp som det kan tyckas

att han borde stött på och vara bekant med. Slutligen skulle det vara relevant att påstå att kung Carl XVI Gustaf brukar strategin *attack* genom att upprätthålla en relativt offensiv ton gentemot journalisten, något som går att urskönjas genom hela intervjun.

Sammanfattningsvis brukar kung Carl XVI Gustaf ett flertal utav William Benoits strategier under krisens förlopp. Enligt Thompson (2000) är förnekelsestrategin en vanlig taktik vilket överensstämmer med kung Carl XVI Gustafs hantering då strategin, tillsammans med *okunskap* och *attack*, kan sägas vara den mest frekvent använda i hans kriskommunikation.

Det tycks finnas likheter mellan hur kung Carl XVI Gustafs kriskommunikation såg ut jämfört med Clintons och Berlusconis. Alla tre använde sig av ett flertal av de olika strategier som Benoit nämner i sin teori *image repair theory* även om förnekelsestrategin tycks vara den dominerande. Clinton börjar sin hantering genom att förneka (García, 2011), kung Carl XVI Gustaf förnekar en del av det som han står anklagad för och Berlusconi förnekar genom hela sin hantering (García, 2011) samtidigt som de tre parallellt brukar ytterligare strategier. Samtliga av dessa fall har alltså brukat strategin *förnekelse* till ett visst stadie i respektive kriskommunikation. Dock är det viktigt att poängtera att det är en risk att använda ovannämnd strategi utifall det skulle uppkomma bevis som hävdar personens skyldighet, något som kan förvärra krisen.

Vidare är det intressant att studera resultatet i förhållande till de retoriska aspekterna av kriskommunikationen. I analyserandet av kung Carl XVI Gustafs agerande upptäcktes ett distanserat förhållande till åhörarna vilket bland annat tar sig uttryck i att han varken vid pressmötet, den skriftliga kommentaren eller intervjun försöker skapa någon vi-känsla med läsarna/tittarna. Detta kan vara problematiskt eftersom det är lättare för betraktaren/lyssnaren att känna sympati om de också upplever en viss samhörighet med individen i detta fall kung Carl XVI Gustaf. Detta är också nära sammankopplat med att kung Carl XVI Gustaf uppehåller en viss auktoritetsroll i de olika mötena med media.

Sammantaget kan denna medvetna eller omedvetna retoriska ansats, att dels distansera sig från åhörarna och dessutom trycka på den egna personens auktoritära ställning vara problematisk om syftet är att framställa sin person som ödmjuk och därmed lätt att förläta. Det kan dock vara så att kung Carl XVI Gustaf inte har till syfte att upplevas som något annat än den regent och den auktoritära ställning som han besitter. Viktigt att poängtera är att det föreligger en skillnad i hur kung Carl XVI Gustafs kommunikation ser ut vid pressmötet jämfört med intervjun. Under det dryga halvår som går mellan pressmötet och intervjun blir kung Carl XVI Gustaf och hela den kungliga familjens privatliv vida omskrivet i media, till den grad att det kan beskrivas som ett mediedrev. Det är därför synnerligen relevant att påstå att denna långa period av hård mediabevakning kan ligga till grund för den förändring som

går att uppleva hos kung Carl XVI Gustaf. Retoriken kan uppfattas förändrad, från en mer humoristisk ton till en mer ansträngd sådan. Vid tiden för intervjun svarar kung Carl XVI Gustaf offensivt på frågorna och det upplevs som att han befinner sig i en försvarsställning.

Det är även anmärkningsvärt att kung Carl XVI Gustaf väljer att diskutera boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken* under pressmötet för älgjakten. Miljön och sammanhanget som pressmötet befinner sig i är speciellt och en älgjakt kan sägas vara starkt betydelsebärande med många associationer till det ”typiska svenska”. Kontexten i vilken kung Carl XVI Gustaf väljer att diskutera boken och möta pressen kan därför sägas försöka bygga på de associationerna som kan stå i stark kontrast till den fullt inte lika relaterbara kungliga kontexten. Typ av kontext kan därför upplevas närmare än vad en mer formell miljö, exempelvis på slottet, hade upplevts för gemene man.

Det är viktigt att poängtera att kung Carl XVI Gustaf genomgående i sin kriskommunikation till stor del använder sig av andra kanaler än hovets egna. Vid samtliga tillfällen kontakter kung Carl XVI Gustaf pressen direkt istället för att gå via hovets egna kanaler. Först kallar kung Carl XVI Gustaf till pressmöte i november 2010, sedan skriver han en kommentar som direkt förmedlas vidare till pressen och sedan kontakter hovet TT nyhetsbyrå om att göra en intervju. En anledning till varför kung Carl XVI Gustaf i så stor utsträckning använder sig av andra kanaler än sina egna skulle kunna grunda sig i en önskan att nå ut till en större grupp människor i en snabbare takt än vad budskapet gjort om det endast publicerats i hovets egna kanaler.

Vidare besvaras vald frågeställning genom att diskutera krishanteringsförloppet vilket är en viktig aspekt inom kriskommunikation (Clark & Harman, 2004). Kung Carl XVI Gustaf kommenterar boken *Carl XVI Gustaf - den motvillige monarken* i mediala sammanhang vid tre tillfällen. Vid första tillfället väljer han att inte kommentera innehållet i boken, vid andra tillfället förnekar han ett påstående och vid tredje och sista tillfället förnekar han samma påstående och lämnar andra frågor obesvarade. Det skulle vara relevant att påstå att det hade önskats fler uttalanden från kung Carl XVI Gustaf. När han sedan går med på att intervjuas är det också ett flertal frågor som lämnas delvis eller helt obesvarade. I boken framkommer uppgifter om kung Carl XVI Gustafs privatliv som uppges vara sanna och kommer från flertalet uppgiftslämnare. Dessa uppgifter och det efterspel som blir pågår under längre tid i pressen. Alla dessa komponenter gör att det är mycket anmärkningsvärt att kung Carl XVI Gustaf endast möter media vid ett fåtal tillfällen och med bristande kommentarer.

Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken utkom den 4 november 2010. Samma dag håller kung Carl XVI Gustaf sitt traditionsenliga pressmöte i samband med älgjakten och påstår att han ej hunnit läsa boken. Falkheimer, Heide och Larsson (2009) menar på att omvärldsbevakning är av stor vikt när det kommer till kriskommunikation. Därför är det anmärkningsvärt att boken inte har blivit läst då det är relevant att tro att hovet hade kännedom om boken. Författarna till boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken* hävdar även att de hade kontakt med hovet i samband med att boken skrevs (Sjöberg, T., Rauscher, D. & Meyer, T, 2010). Dock går det även att diskutera om det är ett medvetet val att påstå att boken inte blivit läst. Det skulle kunna vara en försvarsstrategi eftersom kung Carl XVI Gustaf menar att han inte kan besvara frågor behandlande en bok han inte läst. På detta sätt skapar kung Carl XVI Gustaf ett logosargument utifrån att han inte haft tid och i förlängningen inte hunnit läsa boken.

Kung Carl XVI Gustaf kommenterade visserligen boken på sitt pressmöte vid älgjakten samma dag men förutom den mycket korta skriftliga kommentaren dröjer det ett drygt halvår innan han ställer upp på en intervju. Detta strider mot de grundläggande rekommendationerna inom kriskommunikation och krishantering. Det gäller nämligen att handla snabbt för att på så sätt hindra situationen från att bli mer kritisk (Clark & Harman, 2004). Detta är grundläggande inom kriskommunikation och information som hovet mycket väl bör vara medveten om. Vidare går det att diskutera huruvida det var fördelaktigt att inte kommentera boken under de sex månader som passerade. Detta då det finns risk för att en parallell kris skapas som ett resultat av den tillsynes bristfälliga kommunikationen. I förlängningen skulle de få kommentarerna kring boken kunna vara en bidragande orsak till det kraftiga mediedrev som följde. Det är därför intressant att reflektera kring varför dessa rekommendationer inte efterföljdes. En möjlig anledning till detta skulle kunna vara att kung Carl XVI Gustaf inte vill diskutera boken eller dess innehåll med media. Ett argument till varför kung Carl XVI Gustaf väljer att lämna många frågor kring innehållet i boken obesvarade skulle kunna vara en följd av att han anser att det är privata affärer. Intimitetstyranniet (Gripsrud, 2011) är ett begrepp som är relevant att diskutera i detta sammanhang. Detta då uppgifterna i boken kan ses som privata angelägenheter eftersom det är kung Carl XVI Gustafs förehavanden i hans privatliv. Trots detta röner uppgifterna i boken och dess följder hård mediabevakning under lång tid vilket tyder på att media anser att de rapporterar utifrån allmänhetens intresse och att det privata är intressant och relevant för offentligheten. Det skulle då kunna handla om en intimisering av offentligheten. Goffmans teori *territories of the self* behandlar även den komplexiteten mellan det offentliga och privata. Individerna konstruerar olika arenor som denne anses vara ägare av. När dessa arenor sedan blir utsatta för intrång kan det upplevas som en kränkning utav den privata sfären

(Gripsrud, 2011). Denna intimisering av offentligheten samt upplevelsen av intrång i sin privata arena kan vara en förklaring till oviljan att diskutera och redogöra kring uppgifterna i boken.

Vidare är det också viktigt att diskutera vikten av kriskommunikation i relation till organisationen/företagets förtroende. Studerandet av kung Carl XVI Gustafs kriskommunikation ger en viktig inblick i opinionen och hur denna påverkas av kriser och hur väl dessa hanteras. En dåligt hanterad kris kan skapa ytterligare negativ publicitet (Falkheimer, Heide & Larsson, 2009). Precis som undersökningar visar så tappade kungahuset i förtroende efter att boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken* utgivits (Medieakademin, 2016). Det är därför relevant att påstå att hanterandet av krisen inte endast har en påverkan på hur kung Carl XVI Gustaf uppfattas. Ett minskat förtroende för kung Carl XVI Gustaf kan också vara ett problem eftersom det i förlängningen kan ha en påverkan på diskussionen kring monarkins framtida existens i Sverige. Dock är det viktigt att komma ihåg att denna studie inte kan svara på om det minskade förtroendet beror på själva innehållet eller hanteringen av krisen likväl hur stor påverkan den har på lång sikt.

Ytterligare aspekt som är av vikt att diskutera är boken och mediedrevet som skapades kring den utifrån tidigare resonemang kring privat och offentligt. Enligt EU-konventionen har alla rätt till ett privatliv samtidigt som det återfinns yttrandefrihet (European court of human rights, u.å.). Två artiklar i konventionen som inte tycks gå hand i hand. Dock ska det poängteras att det inom artikeln för yttrandefrihet finns regler kring att det som yttras inte ska "vara en inskränkning på moral, för personens goda namn och rykte". Borde kung Carl XVI Gustaf utsättas för den extensiva rapporteringen då han har rätt till ett privatliv eller är han ett undantag då han sitter på posten som monark över Sverige. Det går även att diskutera huruvida det bör finnas sådan medieövervakning på kung Carl XVI Gustafs privatliv då detta nödvändigtvis inte behöver säga något hur han jobbar i sin roll som monark. Ett argument till att undersöka kung Carl XVI Gustafs privatliv är att privatlivet kan sägas indikera något om hur individen agerar i sin yrkesroll. Utifrån den premissen är det försvarbart att studera hans privatliv med tanke på hans roll som monark, vilket finansieras med hjälp av svenska skattemedel. Förutsatt att kung Carl XVI Gustaf handlat i enlighet med de uppgifter som framkommit så kan hans moral ifrågasättas. Frågan uppkommer då huruvida denna tvivelaktiga moral kan tänkas ha en påverkan på hur han sköter sitt jobb som konung över Sverige. God moral kan tänkas vara ett värde som många vill att en monark besitter. I förlängningen kan det därför påstås att kung Carl XVI Gustaf missköter sitt jobb som monark, en tjänst som Sveriges befolkning betalar för.

Dock har forskning visat att medborgare till en viss utsträckning inte nödvändigtvis anser att privata angelägenheter med tvivelaktig karaktär behöver påverka arbetet. Enligt en studie behandlande Bill Clinton och hans påstådda otrohet med praktikanten Monica Lewinsky visade det sig att det inte blev någon minskning i förtroende gentemot Clinton utan det ökade snarare. Detta på grund av det faktum att de amerikanska medborgarna ansåg sig kunna skilja mellan privat och offentligt. De ansåg inte att det Clinton gjorde i sitt privatliv skulle ha en negativ inverkan på hans jobb som president (Jamieson & Aday, 1998).

Sammanfattningsvis är det relevant att påstå att kung Carl XVI Gustafs hanterande och kommunicerande under krisen är kluvet. Detta kan bero på att det kan finnas en oklarhet i hur hans roll som monark bör se ut. Kung Carl XVI Gustaf tar över rollen som regent efter hans farfar Gustaf VI Adolf. Carl XVI Gustaf fostras in i den konservativa bilden av en monarks roll och agerande som hans farfar uppehöll. När hans farfar sedan dör blir Carl XVI Gustaf kung över Sverige och tar då "För Sverige – i tiden" som sitt valspråk. Ett valspråk som ska representera ett nytt och modernt Sverige. Problematiken ligger i att det tycks bli en krock mellan två olika tankesätt kring hur han som monark ska vara. Som en "modern" kung kan det tänkas att denne har en nära kontakt med allmänheten vilket för med sig ett större krav på att förklara sig vid sådana situationer som kung Carl XVI Gustaf upplevde i samband med boken. Den mer "traditionella" kungarollen är mer fränskild från folket, tydligare besittande en hierarkisk position och därmed eventuellt inte samma krav på öppenhet. Den historiskt mer traditionella kungarollen där monarken upplevs som mer onåbar står i kontrast till den mer moderna kungen som det går att förvänta sig en närmare kontakt med. Denna krock tycks kung Carl XVI Gustaf påvisa i sin hantering av denna kris genom att både vara formell och informell. Vid första mötet med media agerar kung Carl XVI Gustaf avslappnat, för en skämtsam och lättsam ton. Detta står i klar kontrast med den mer formella ton som framkommer både i den skriftliga kommentaren och i intervjun. Det är två olika sätt att möta media på, vilket kan böttna i förvirring i vilken roll som kungen ska spela och därmed hur krisen ska hanteras och kommuniceras.

10. Vidare forskning

I denna studie har endast en aspekt av kungahusets arbete analyserats, nämligen kung Carl XVI Gustafs kommunicerande och hanterande av en kris. Vidare har endast en kris studerats och det är därför relevant att påstå att det finns utrymme att studera ytterligare kriser inom kungahuset för att skapa en bredare bild av deras kriskommunikation.

Vidare skulle det vara intressant att studera andra aspekter som exempelvis huruvida kriskommunikationen och opinionens förtroende förändrats över tid och på vilket sätt dessa två är sammankopplade. Som ytterligare exempel skulle det vara intressant att undersöka huruvida detta skulle kunna haft någon påverkan på kungahuset som varumärke.

Som diskuterats tidigare i denna studie omnämns begreppet "mediedrev", något som inte fått större utrymme i denna uppsats. Vidare hade det varit intressant att analysera hanteringen av boken *Carl XVI Gustaf – den motvillige monarken* och sätta denna i relation till hur det rapporterades kring den i diverse medier. Detta för att få en djupare förståelse för kungafamiljens upplevelse av situationen vilket kan skapa ytterligare perspektiv för varför deras kriskommunikation såg ut som den gjorde.

Referenslista

- Alexander, H. & Oscarsson, M. (2010, 6 november). Swedes in shock at King Carl Gustafs sex scandal. *The telegraph.co.uk*. Hämtad 10 januari, 2017, från <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/sweden/8114740/Swedes-in-shock-at-King-Carl-Gustaf-sex-scandal.html>
- Benoit, W.L. & Brinson, S. (1999). Queen Elizabeth's image repair discourse: intensive royal or compassionate queen?. *Public relations review*, 25(2), 145-156. doi:10.1016/S0363-8111(99)80159-3
- Bengtsson, T. (2011, 30 maj). Hela intervjun med kungen. *DN.se*. Hämtad 26 oktober, 2016, från <http://www.dn.se/nyheter/sverige/hela-intervjun-med-kungen/>
- Clark, J. & Harman, M. (2004). On Crisis Management and Rehearsing a Plan. *Risk Management*, 51(5), 40-43. Hämtad 6 november, 2016, från <http://search.proquest.com/docview/227001259/fulltextPDF/D9BE225FB0E948F9PQ/1?accountid=11754>
- European court of human rights. (u.å.). *Konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna*. Strasbourg: Council of Europe. Hämtad 16 december, 2016, från http://www.echr.coe.int/documents/convention_swe.pdf
- Expressen TV. (2010, 4 november). *Se hela kungens presskonferens*. [videoklipp]. Hämtad 26 oktober, 2016, från från <http://www.expressen.se/tv/nyheter/kungligt/se-hela-kungens-presskonferens/>
- Falkheimer, J., Heide, M. & Larsson, L. (2009). *Kriskommunikation*. Stockholm: Liber.
- García, C. (2011). Sex scandals: A cross-cultural analysis of image repair strategies in the cases of Bill Clinton and Silvio Berlusconi. *Public relations review*, 37, 292-296. doi:10.1016/j.pubrev.2011.03.008
- Gripsrud, J. (2011). *Mediekultur – mediesamhälle*. Göteborg: Daidalos.
- Harrison, D. (2016, 29 september). Därför höll Gustaf VI Adolf låg politisk profil. *svd.se*. Hämtad 14 januari, 2017, från <http://www.svd.se/darfor-holl-gustaf-vi-adolf-lag-politisk-profil>
- Helander, M. (2011, 31 maj). "Stort intresse utomlands för intervjun". *Resumé.se*. Hämtad 13 januari, 2017, från <https://www.resume.se/nyheter/artiklar/2011/05/31/stort-intresse-utomlands-for-intervjun/>
- Jamieson, K. & Aday, S. (1998). When is presidential behavior public and when is it private?. *Presidential studies quarterly*, 28(4), 856-860. Hämtad 18 december, 2016, från

<http://search.proquest.com/docview/215694805/fulltextPDF/217D471389AC44A4PQ/1?accountid=11754>

- Karlberg, M. & Mral, B. (1998). *Heder och påverkan: att analysera modern retorik*. Stockholm: Natur och kultur.
- Kim, P.H., Ferrin, D.L., Cooper, C.D. & Dirks, K.T. (2004). Removing the shadow of suspicion: the effects of apology versus denial for repairing competence – versus integrity – based trust violations. *Journal of applied psychology*. 89(1), 104-118. doi: 10.1037/0021-9010.89.1.104
- Medieakademien. (2016). *Förtroendebarmoter 2016: Allmänhetens förtroende för institutioner, politiska partier, massmedier & företag*. Hämtad 3 november, 2016, från <http://medieakademien.se/>
- Monarki. (u.å.). I Nationalencyklopedin. Hämtad 26 oktober, 2016, från <http://www.ne.se/>
- P4 Sörmland (Producent). (2013, 4 september). *Lennart Nilsson om svenskarnas förtroende för kungahuset* [Radioprogram]. Hämtad 21 november, 2016, från <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=87&artikel=5635362>
- Prop. 2016/17:1. *Förslag till statens budget för 2017: Rikets styrelse*.
- Sjöberg, T., Rauscher, D. & Meyer, T. (2010). *Carl XVI Gustaf - den motvillige monarken*. Stockholm: Lind & Co.
- Som-institutet. (2012). *Monarkins ställning i Sverige och förtroendet för kungahuset 1976, 1995-2012*. Hämtad 3 november, 2016, från http://som.gu.se/digitalAssets/1447/1447210_monarkins-st--llning-i-sverige-2012_pdf.pdf
- Språkrådet. (2010). *Språkrådets nyordslista 2010*. Hämtad 21 januari, 2017, från <http://www.sprakochfolkminnen.se/download/18.5e02b54a144bbda8e9b2a0/1398151028616/Spr%C3%A5kr%C3%A5dets+nyordslista+2010+webb2.pdf>
- Sveriges kungahus. (u.å.). *H.M. Konung Carl XVI Gustaf*. Hämtad 28 oktober, 2016, från <http://www.kungahuset.se/kungafamiljen/hmkonungcarlxvigustaf.4.7c4768101a4e8883780003.html>
- Sveriges kungahus. (u.å.). *Hovet*. Hämtad 28 oktober, 2016, från <http://www.kungahuset.se/ovrigt/lattlast/larommonarkinochhovet/hovet.4.1a2467a10ad032dc26800011346.html>

- Sveriges kungahus. (u.å.). *Kungens arbetsuppgifter*. Hämtad 26 oktober, 2016, från <http://www.kungahuset.se/ovrigt/lattlast/larommonarkinochhovet/kungensarbetsuppgifter.4.1a2467a10ad032dc26800015341.html>
- Sveriges radio. (2010, 5 november). Hovet stämmer inte bokförlag. *Sverigesradio.se*. Hämtad 3 januari, 2017, från <http://sverigesradio.se/sida/gruppsida.aspx?programid=3097&grupp=12856&artikel=4158071>
- Sveriges radio. (2011, 19 maj). Kungens vänner försökte köpa dementi. *Sveriges radio.se*. Hämtad 3 januari, 2017, från <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=4511997>
- Sönnert, P. (2015, 9 juni). Så mycket betalar du för kungahuset. *dt.se*. Hämtad 8 november, 2016, från <http://www.dt.se/allmant/dalarna/sa-mycket-betalar-du-for-kungahuset>
- Thompson, J.B. (2000). *Political Scandal: Power and visibility in the media age*. Cambridge: Polity
- Thompson, J.B. (2011). Shifting Boundaries of Public and Private Life. *Theory, Culture & Society*, 28(4), 49-70. doi: 10.1177/0263276411408446
- TT. (2011, 24 maj). Kungen: Vännens mejl klargörande. *svd.se*. Hämtad 26 oktober, 2016, från <http://www.svd.se/kungen-vannens-mejl-klargorande/om/sverige>
- Veil, S. & Husted, R. (2012). Best practices as an assessment for crisis communication. *Journal of communication management*, 16(2), 131-145. doi:10.1108/13632541211217560
- Wang, X. (2016). Appeals to Ethos and Pathos in Post-Crisis Communication: A Case Study of Press Conferences Handling Tianjin Blasts. *International Journal of English Linguistics*, 6(1), 100-109. doi:10.5539/ijel.v6n1p100

Bilagor

Bilaga 1: Karlberg och Mrals retoriska analysmodell (rev.)

Steg 1: **Kontext**

Genre

Vilken textgenre tillhör texten?

I vilken arena presenteras den?

Vad har texten för relation till andra texter?

Vilken retorisk genre tillhör texten? (genus deliberativum, genus demonstrativum och genus judiciaire)

Den retoriska situationen

Vilka är textens historia, politiska, sociala och ekonomiska sammanhang?

Vilka är talarens retoriska problem, vilka hinder, fel, ofullkomligheter, faror ser talaren?

Talaren och författaren

Är talaren och författaren samma person?

Steg 3: **Grundläggande medel för att övertyga**

Ethos

Avslöjar talaren något om sin personlighet, sin bakgrund eller sitt förhållande till ämnet?

Vilka grepp använder talaren för att skapa förtroende för sin person? (Auktoritet och isåfall på vilket sätt brukas denna?)

Vad har talaren för ton?

Hur försöker talaren skapa en vi känsla med publiken?

Hänvisar han till gemensamma intressen, ideal, värderingar och erfarenheter?

Försöker talaren göra sin text eller sitt framförande underhållande eller njutbart på något sätt, isåfall hur?

Framstår han som kunnig, omdömesgill och trovärdig i sammanhanget? Hur kan detta förklaras?

Verkar talaren vara falsk, manipulerade eller tvivelaktig på något vis? Hur kan detta förklaras?

Logos

Är talet rikt eller fattigt på fakta?

Är de fakta som finns relevanta eller ovidkommande?

Hur mycket använder sig talaren av logisk eller skenbart logisk bevisföring?

Pathos

Vilka känslor vill talaren väcka? i vilket syfte? lyckas det? hur går talaren tillväga?

Steg 4: Argumentationsanalys

Tesen

Har texten en tydlig tes, huvudtanke, ett påstående eller en uppmaning?

Är denna klart formulerad och var i texten återfinns den i så fall?

Det kan också finnas en dold tes under det uttalade, vilken är i så fall den egentliga tesen?

Hur kan den formuleras?

Finns det kanske flera teser och hur står de i relation till varandra?

Ändras tesen under argumentationens gång?

Kan man tolka tesen på olika sätt?

Är den dubbeltydlig, och stöds den i så fall av olika argument?

Finns det en tydlig antites i texten?

Argumenten

Vilka är de argument som stödjer tesen och var är de i så fall placerade?

Bemöter talaren även tänkbara invändningar?

Argumenterar talaren utifrån historien eller hämtas argument från något annat område?

Steg 5: Stil

Stilnivå

Är språket abstrakt, konkret, exakt, diffust, enkelt, svårt, fylligt eller tunt?

Vilken stilnivå tillhör texten? (hög-, mellan- eller lågstil)

Är texten homogen? (Är det samma stil genom hela texten?)

Iakttar talaren de krav på decorum som finns i situationen?

Stilfigurer

Återfinns stilfigurer i texten? Isåfall vilka? (troper och/eller ornament)

Vilka stilgrepp är karaktäristiska för just denna text?

På vilket sätt understryker eller motarbetar valet av en viss stil budskapet?

Vad gör figurerna med texten?

Är det lagom mycket figurer i texten?

Bilaga 2: Transkibering av pressmötet

Då föreslår jag att jag ställer mig lite högre så att ni både ser och hör.

Jaha, va trevligt att se så många här.

Brukar inte va så många riktigt på de här bergen, Halle-Hunneberg.

Bara för att klargöra så är det här en vanlig pressmöte, vi har sådana här pressmöten vart enda gång jag är här. Jag har varit här på bergen i snart 40 år och såhär mycket folk har jag nog aldrig sett och det är intressant att se. Alla ansikten känner jag faktiskt inte igen här. Men det är trevligt att se er här också. Bergen är ett fint tillfälle för alla att komma hit även om det inte är jakt.

Jakten som ni förstår är lite annorlunda den här gången. Den är i form av en löshundsjakt. Jag vet inte om ni vet vad det innebär? Det är alltså inte drevjakt utan några jägare, eller en jägare i varje grupp som går efter en hund. Och det är inte riktigt så reglerat som vi har de andra jakterna, därför pågår jakten ute någonstans i skogen. Jag har varit tvungen att avbryta jakten för att komma hit för att möta er och det är jättetrevligt.

Då kan man fråga sig hur har jakten gått. Ja det kanske inte har gått så jättebra. Vi har skjutit två [långdragen betoning] rapporter, kan ha hänt någonting här, har inte hört. Och det hade väl väntat mig något mer. Sen måste ni också ha i minne att det här är en så att säga officiell makt [felsägning] jakt, en så kallad representationsjakt.

Vi har haft många prominenta personer på den här jakten. Och vi idag är nio stycken, jag tror vi kanske har... har listan delats ut? Ja då behöver jag inte dra den listan. Och de är ute i skogen och jag hoppas upplever en en en en fin dag i skogen skogen här. [Hummanden] Det här är inte första gången som jag sa utan har pågått i många många år och så vidare.

Sen har jag förstått att ni kommit hit av massa olika anledningar. Och det finns ett stort intresse har jag förstått inför en [upprepning av "en"] bok som kommit ut i min ära så att säga säga, beror hur man ser den. Och [upprepning av "och"] jag, bara för att ni ska förstå det, jag har inte hunnit läsa boken. Vi fick den väldigt sent igår eftermiddag. Hela dagen, eller i alla fall halva dagen igår, var jag faktiskt på annat jobb. [Hummanden] jag har faktiskt inte hela tiden att sitta och läsa böcker tyvärr på dagarna så som ni kanske gör.

Utan jag har varit faktiskt på Sankta Clara kyrka i Stockholm. Vilket var ett väldigt intressant besök. Jag har varit där tidigare. Även prinsessan Madeleine har varit där och prins Carl Philip har jobbat där med olika projekt. Och jag var där hela hela förmiddagen i ett ja, jag sitter ordförande i en minnesfond av mina föräldrar och vi har möjligheten att göra ett projekt tillsammans för behövande människor överhuvudtaget, framförallt behövande ungdomar och det som vi alla är väl medvetna om i trakten kring Clara och Sergels torg har de besvärligt och det är många som har det jobbigt och nu framförallt när det lider mot höst och det blir kallt. Och därför har vi då ett litet projekt som vi jobbar med. Det var en stor upplevelse och möta de människorna där.

Sen är det, sen har jag ju då funderat på det här att att hur ska vi säga ungefär som att jag skulle recensera den här boken. Och det är ju inte så himla lätt om man inte har läst en bok. Och det måste ni förstå. Och det är ju klart, det har jag ju inte kunnat göra. Ja jag måste passa i den frågan, jag kan inte recensera en bok som jag inte har läst. Det måste ni förstå. Jag har emellertid fått mig förstå på grund av en en massa rubriker som kan hamna i den här boken. Och det är klart, det är inte så roligt att recensera en bok när man då blev aa lite olika rubriker som som man tycker kanske inte är så jättetrevligt att se. Och med tanke på de rubrikerna och så har jag självklart talat med både familj och [upprepning av "och"] med drottningen och vi vänder på ett blad ungefär som ni gör i era tidningar och ser framåt istället för det här är någonting som, jag förstätt enligt boken, något som försegott långt [hakning] tillbaka i tiden. Vi ser framåt och det ska bli fint och intressant för oss att jobba. Men för att kunna jobba som vi gör måste vi också ha en möjlighet. Nu vänder jag mig, nu riktar jag mig till er allihop. Vi har vissa förpliktelser, [hummanden] att uppfylla. Vi har jobb nästan varje dag. Exempelvis idag.

Jag ska åka till [hummanden] Kina, på söndag och det gör jag med stor glädje därför det är tillsammans med en stor näringslivs delegation. [Hummanden] Vi är ungefär trettio svenska näringslivet tillsammans med en del från universitet som ska besöka olika företag och universitet i Peking och Shanghai. Så där kommer jag att befinna mig nästa vecka. Och därför kommer jag inte vara anträffbar på det sättet som ni har fått göra nu. Så att ni bara vet det.

Och därmed har inte jag så enormt mycket mer att säga för dagen. Jag hoppas att ni fått litegrann. Bergen finns här. Vi har jobbat med restaurering av älgstammen. Den har ju gått ner litegrann. Men nu med ett gott samarbete med Svea skog och med dem som jobbar här uppe håller vi på att bygga upp någonting för det är ett fint område. Det det vi jobbar för det rörliga friluftslivet här uppe. Och vi tror att det finns en vändning på gång. Och det är väl också därför vi har en mindre avskjutning med älgar den här gången och vi har en reglerad

avskj... jag menar vi tar inte de stora vi tar inte mellanstora älgar utan vi försöker få upp de stora älgarna för turister och så som kan röra sig uppe på berget och det är fantastiskt. Jag har ju gått hela förm... två rundor idag med min löshund. Jag har sett rumporna [långdragen betoning] av två älgar, tror jag. Det var, jag kan inte säga vilket kön. Det var ganska trångt, de försvann. Det är ungefär mina upplevelser den här gången. Så kan det vara ibland i älgskogen minsann.

Men ni är alla hjärtlig välkomna tillbaka nästa år. Jag lär bli här nästa år och det blir samma träff. Men inte säkert att lika många som kommer nästa år men ni är alla hjärtligt välkomna. Och därmed tackar jag för mig. Tack ska ni ha, väl mött nästa gång, tack.

Bilaga 3: Den skriftliga kommentaren

Med anledning av de senaste uppgifterna i media vill jag säga att det är bra att vissa klargörande fakta har kommit fram på det här sättet. Jag tar självklart avstånd från all form av förhandling med kriminella.

Bilaga 4: Transkibering av intervjun

Carl XVI Gustaf: Gick det bra på kort varsel. Ni är alltid i startgroparna. Det ingår i yrket på något sätt. Ni väntar alltid på att göra något intressant.

Tomas Bengtsson/TT: Jag skulle vilja börja om den här boken: Den motvillige monarken och ställa en rak fråga. Det framkommer där uppgifter att kungen under OS i Atlanta 1996 skulle ha varit på en institution som kallades Gold Club.

Carl XVI Gustaf: Jag har hört talas om det och det stämmer nog inte riktigt. Nej, inte under OS.

Tomas Bengtsson/TT: Ni säger "nog inte".

Carl XVI Gustaf: Nej, det stämmer inte.

Tomas Bengtsson/TT: Har ni någon uppfattning varför det finns så många vittnen som hävdar att kungen har varit där?

Carl XVI Gustaf: Ingen aning, det kan jag inte svara på. Ingen aning. Det är väl i så fall tusentals personer som går där. Jag vet inte.

Tomas Bengtsson/TT: Ni har ingen uppfattning?

Carl XVI Gustaf: Nej.

Tomas Bengtsson/TT: Det finns en annan klubb som har förekommit i uppgiftslämnandet som heter Karat club i Bratislava.

Carl XVI Gustaf: Ingen aning. Det är mycket klubbar här, men den känner jag faktiskt inte till, tyvärr.

Tomas Bengtsson/TT: Kungen har inte varit där heller?

Carl XVI Gustaf: Nej.

Tomas Bengtsson/TT: Har ni där någon uppfattning...återigen, jag kommer att tjata om en del frågor... varför det är så många vittnen som uppger att kungen har varit där?

Carl XVI Gustaf: Tyvärr alltså, det är väl många människor som besöker de här klubbarna, och som inte alltid har möjlighet att hålla reda på vilka som är där och som inte är där.

Tomas Bengtsson/TT: I boken så visar de som skriver bilder på kungen och på Lewenhaupt och på Lettström och även Philipson för vakterna som säger att de känner igen er.

Carl XVI Gustaf: Känner igen mig eller Lettström?

Tomas Bengtsson/TT: Känner igen sällskapet.

Carl XVI Gustaf: Jag har faktiskt inte varit där.

Tomas Bengtsson/TT: Har kungen någonsin besökt någon stripp- eller sexklubb?

Carl XVI Gustaf: Det beror på vad man menar med stripp- eller sexklubb. Det är ett ganska vitt begrepp.

Tomas Bengtsson/TT: Ni får gärna definiera begreppet.

Carl XVI Gustaf: Nej, det är du som ställer frågorna.

Tomas Bengtsson/TT: Om kungen inte kan svara exakt, har ni varit på någon klubb som kan sägas vara i anknytning till den här definitionerna som jag använder?

Carl XVI Gustaf: Det var väldigt skickligt att ställa den här frågan på det sättet.... Nej, jag kan inte säga det.

Tomas Bengtsson/TT: Men kungen sade att det beror på definition.

Carl XVI Gustaf: Det är du som ställer frågorna och det är du som definierar. Och det är en definitionssak. Jag, vad ska vi säga. I Paris...Folies Bergere...vad är det för någonting, elegant klubb. Eller hur? Du kanske inte har varit där? Det är synd. Det är en väldigt fin klubb. Eller klubb. Vad säger man...en show.

Tomas Bengtsson/TT: Har kungen varit på klubb där det förekommer nakna kvinnor eller väldigt lättklädda kvinnor?

Carl XVI Gustaf: Nej, det kan jag inte. Det är också en definitionssak. Det finns ju en del restauranger där en del av servitörerna, servitriserna, så att säga är mer eller mindre, vad säger man, påklädda. De är ju inte nakna. Självklart inte, men det är en definitionssak.

Tomas Bengtsson/TT: Vad menar kungen med lättklädd?

Carl XVI Gustaf: Ja, vad menar du själv. Lättklädd, det är när man kanske som tyska öl-madammer, de är ganska lättklädda skulle jag vilja säga.

Tomas Bengtsson/TT: Oktoberfest?

Carl XVI Gustaf: Det finns vid oktoberfest, ja, ja.

Tomas Bengtsson/TT: Har kungen besökt vad man kallar svartklubbar?

Carl XVI Gustaf: Igen, vad är en svartklubb?

Tomas Bengtsson/TT: En klubb där det serveras alkohol eller pågår aktiviteter som inte är förenlig med Svea rikets lag.

Carl XVI Gustaf: Nej, aldrig i mitt liv.

Tomas Bengtsson/TT: Har kungen under festkvällar med vänner vistats i miljöer där grovt kriminella också vistats?

Carl XVI Gustaf: Det är också väldigt svårt att svara på. Jag besöker många tillställningar. Om det finns någon som finns i umgänget kan jag faktiskt inte svara på. Jag hoppas att det inte finns sådana element i sådana sammanhang eller sådana kretsar. Var folk har sina bakgrunder kan jag inte svara på, det är omöjligt.

Tomas Bengtsson/TT: I boken finns det uppräknningar på fester med kungens vänner som beskrivs där, med så kallade kaffeflickor närvarande. Har kungen deltagit i några sådana?

Carl XVI Gustaf: Jag kan inte påstå att jag har gjort det heller. Nej...det har...nej, det får stå för dem i så fall.

Tomas Bengtsson/TT: Känner kungen inte igen några av uppgifter, har kungen läst...?

Carl XVI Gustaf: Vad jag har läst och inte läst, det har pågått en oändlig massa skrivelser i tidningarna, de börjar att flyta ihop, ursäkta, men det börjar bli svårt att hålla reda på alla turer. Det är det enda jag kan säga. Visst har jag tagit del av boken, självklart.

Tomas Bengtsson/TT: Det är ingenting där i det känsliga som ni känner igen?

Carl XVI Gustaf: Inte, nej. Nu har det blivit ett begrepp med kaffeflickor och vad det nu innebär. Jag vet inte heller. Men det är något som har roat pressen att laborera runt omkring, eller hur? Och (jag) kan inte svara på mer än så.

Tomas Bengtsson/TT: Det skulle vara flickor som kommer efter kaffet för att underhålla eller vara sällskapliga.

Carl XVI Gustaf: Om man är någonstans på en restaurang där det kommer olika sällskap eller inte, och var de kommer från och vad de har för bakgrund har jag ingen aning om. Och det har jag inte med att göra.

Tomas Bengtsson/TT: Det är inte så att kungen har känt till något slags upplägg, där det finns ett mönster där flickor efter kaffet – vi kallar dem så – vet ni hur dessa fester skulle utformas?

Carl XVI Gustaf: Det kan man aldrig veta, exakt hur. Det finns ju värdar. Och vad de vill göra och vilka de bjuder har jag inte med att göra.

Tomas Bengtsson/TT: Har det någon gång slagit kungen att det har varit väldigt många flickor på festerna som ni har funderat på vad de gör här?

Carl XVI Gustaf: Det kan jag inte heller svara på. Jag kan inte lägga mig i om det är fler eller färre flickor på en restaurang, det har jag inte med att göra.

Tomas Bengtsson/TT: Förutom restaurang – i slutna sällskap har det förekommit något sådant?

Carl XVI Gustaf: Om man går på en privatfest eller födelsedagskalas är folk bjudna, och vilka som kommer, det är upp till värden.

Tomas Bengtsson/TT: Så ni känner inte igen mönstret som beskrivs i boken?

Carl XVI Gustaf: Jag kan inte ha någon synpunkt på det. Det är upp till att vara värd att bjuda in vänner som de känner sig bekväma med.

Tomas Bengtsson/TT: Det har pratats mycket om de här bilderna, som TV4 bland andra rapporterat om, att det skulle finnas komprometterande bilder i något sammanhang som Markovic hävdar?

Carl XVI Gustaf: Vem är Markovic?

Tomas Bengtsson/TT: Markovic, den kriminelle.

Carl XVI Gustaf: Jo, jo, då vet jag.

Tomas Bengtsson/TT: Enligt kungen, kan det finnas komprometterande bilder på kungen i sådana sammanhang?

Carl XVI Gustaf: Nej, det kan det faktiskt inte finnas. Och sedan är det svårt att kommentera något som man inte sett och som ingen annan har sett heller.

Tomas Bengtsson/TT: Har ni någon uppfattning i så fall varför er vän Anders Lettström försökt få veta via grovt kriminella vad Markovic har för material?

Carl XVI Gustaf: Nej, så som jag sade tidigare så har jag inte talat med honom i närtid. Han har sitt. Jag styr inte över honom – och det får stå för sig. Det är bara tråkigt, att han haft dåligt omdöme och kommit i kontakt med fel grupp av, ja, ska vi kalla dem för vissa kriminella grupper.

Tomas Bengtsson/TT: Ni har ingen ytterligare information om hur den här kontakten har kommit till?

Carl XVI Gustaf: Nej, nej, nej, det är inte, jag har ingen aning. Det får stå helt för honom själv faktiskt.

Tomas Bengtsson/TT: Ni har ingen uppfattning om vad de här bilderna som påstås ska finnas, vad de ska bestå av?

Carl XVI Gustaf: Jag har ju hört talas, jag har ju hört och sett på tv, det har jag gjort. Jag har tagit del av det och vad den reportern, från vad var det, TV4, som var där och försökte analysera på hans sätt de här bilderna, och på den beskrivning som han sade är det något jag inte känner igen och aldrig varit i närheten av.

Tomas Bengtsson/TT: Vad är det ni inte har varit i närheten av?

Carl XVI Gustaf: Jag har inte med det att göra helt enkelt.

Tomas Bengtsson/TT: Vad har inte kungen med att göra?

Carl XVI Gustaf: De här bilderna?

Tomas Bengtsson/TT: När ni i höstas på en pressträff i samband med en jakt talade om att vända blad och att gå vidare. Jag skulle vilja be er definiera vad det stod på det bladet som ni vände?

Carl XVI Gustaf: Ja, se vad som hände där då. Jag måste tänka efter, det var lång tid. Det var alldeles innan. Boken kan inte ha kommit ut då, jag tror inte det. Den skulle vara ute, jag hade inte läst någonting, jag hade bara läst tidningarna och med den knapphändiga information jag hade därifrån kunde jag bara konstatera att det här är fullständigt, ja, inte mycket att lägga korn på så att säga. Jag talar med familjen och tycker att vi går vidare, berättade om vad som varit i tidningarna och för att gå vidare helt enkelt.

Tomas Bengtsson/TT: Men om kungen vill definiera, vad var det som kungen vill vända blad ifrån?

Carl XVI Gustaf: Ja, ja. Nej, men det som stod i tidningarna, jag tog avstånd från det som stod i tidningarna.

Tomas Bengtsson/TT: Det finns ingenstans här i det som förekom i boken, uppgifter om sexklubbar, strippklubbar och kaffeflickor, eller älskarinnor för den delen, finns det någonting i det som ni känner igen er i?

Carl XVI Gustaf: Jag har inga som helst kommentarer till det. Det är redan utagerat, det har skrivits tillräckligt om det tycker jag.

Tomas Bengtsson/TT: Ni vill inte kommentera om det finns någon riktighet?

Carl XVI Gustaf: Nej, jag kommenterar inte det längre.

Tomas Bengtsson/TT: Kungen är ju statschef, ni är också ordförande i utrikesnämnden, där ni får reda på sekretessbelagd information om Sveriges planer på att agera. Förstår kungen farhågorna om att ni har försatt er i en möjlig utpressningssituation?

Carl XVI Gustaf: Jag förstår inte vilken situation, till att börja med.

Tomas Bengtsson/TT: Ni förstår inte?

Carl XVI Gustaf: Nej, det förstår jag inte. Det finns ingen situation.

Tomas Bengtsson/TT: Det finns ingenting i de här uppgifterna i böckerna som stämmer och som möjligtvis kan ha försatt er i en utpressningssituation?

Carl XVI Gustaf: Nej, det finns det faktiskt inte.

Tomas Bengtsson/TT: Ingenting alls?

Carl XVI Gustaf: Nej.

Tomas Bengtsson/TT: Ni har inte någon gång känt att ni vistats i miljöer där det är mindre lämpligt att vistas i er roll som statschef och ordförande i utrikesnämnden?

Carl XVI Gustaf: Som jag sade tidigare, man vet inte vilka miljöer man hamnar i ibland. Jag tänker då på att man är bjuden av en värd som tar en till olika ställen och så vidare. Och att det skulle vara några konstiga och märkliga ställen som ni försöker att påpeka, det har jag ingen som helst känsla av. Det finns ingenting i det här.

Tomas Bengtsson/TT: Det finns ingenting i umgänget med Lewenhaupt, Lettström och Philipson som ni känner att, någon gång, att det var lite känsligt eller onödigt?

Carl XVI Gustaf: Nej. Nej, det kan jag faktiskt inte påstå. (Paus) Nej.

Tomas Bengtsson/TT: Det här umgänget med Lewenhaupt, Lettström och Philipson. Hur skulle kungen definiera det?

Carl XVI Gustaf: Ja, umgänget just nu är inte så påtagligt, om man uttrycker det milt.

Tomas Bengtsson/TT: Men tidigare, som det beskrivs i boken?

Carl XVI Gustaf: Ja, vi känner varandra sedan tidig skolålder. Självklart att man har umgått under lång tid. Philipson kom in lite senare, men de andra har jag känt sedan lång tid tillbaka.

Tomas Bengtsson/TT: Finns det något mönster i vad ni gör när ni umgås?

Carl XVI Gustaf: Mönster? Mönster och mönster. Man umgås som vänner gör mest tillsammans, eller hur. Vi har vuxit upp tillsammans och sedan ändras mönstret ju äldre man blir.

Tomas Bengtsson/TT: Finns det något som ni ångrar i umgänget med vänner om ni går tillbaka i tiden?

Carl XVI Gustaf: Man kan inte ångra någonting som har med vänner att göra. Det som uppdagades nu, det har inte varit bra. Det Lettströmska, vad säger man, han har tagit kontakt med sådana personer som inte är lämpliga. Det är någonting man ångrar att han har gjort måste man säga, det är inte bra. Men för övrigt har jag inga som helst skrupler över andra saker.

Tomas Bengtsson/TT: Ni nämner något som inte är bra och pekar på Anders Lettström. Finns det något som ni själv ångrar?

Carl XVI Gustaf: Jag är 65 år nu, det är en ganska svår fråga. Det kan jag inte ha någon synpunkt på. Under årens lopp...65 år.

Tomas Bengtsson/TT: I umgänget med vännerna, finns det någonting där som ni...?

Carl XVI Gustaf: Nej, det tycker jag inte.

Tomas Bengtsson/TT: Har de här händelserna påverkat kungens syn på något sätt när ett tronskiftet till kronprinsessan ska ske?

Carl XVI Gustaf: Den tycker jag var svår att förstå, den frågan. Den är inte relevant.

Tomas Bengtsson/TT: Inte relevant?

Carl XVI Gustaf: Mmm.

Tomas Bengtsson/TT: Man skulle kunna tänka sig att kungen tycker det här är lite jobbigt, och att det i så fall skulle kunna vara så att ni tänker...?

Carl XVI Gustaf: Det är ni som gör att det är jobbigt, annars så. Men, det finns inte. Det är liksom av tradition och hävd så går det inte till på så sätt.

Tomas Bengtsson/TT: I riksdagen har det kommit krav på en sanningskommission för att utreda det som har hänt. Vad tänker ni om det?

Carl XVI Gustaf: Ja, så vitt jag förstår så har det aldrig funnits någon tidigare sanningskommission, så för mig är det en ganska hypotetisk fråga.

Tomas Bengtsson/TT: Om det nu för första gången skulle komma en sanningskommission, skulle kungen kunna tänka sig att delta i en sådan utredning?

Carl XVI Gustaf: Det är en hypotetisk fråga att svara på. Det går inte. Det är inte aktuellt.

Tomas Bengtsson/TT: En fråga. Anders Lettström igen. Kände kungen till Anders Lettströms kontakter med kriminella?

Carl XVI Gustaf: Nej.

Tomas Bengtsson/TT: Ingenting?

Carl XVI Gustaf: Nej. Det har framkommit nu efteråt, det var någon vecka sedan när det framkom på radion och bandet helt enkelt, där man har bandat honom, där fick vi ju reda på saker och ting som...inte en aning om.

Tomas Bengtsson/TT: När hade kungen senast kontakt med Anders Lettström?

Carl XVI Gustaf: När var det, hjälp. Det var två veckor sedan, tre veckor sedan, två-tre veckor sedan något sådant där. Jag kommer inte ihåg exakt.

Tomas Bengtsson/TT: I vilken form hade ni kontakt då?

Carl XVI Gustaf: Ja, det var i samband med den här skol...kapprodden mellan de gamla internatskolorna. Han har en son i en skola och jag har en annan kamrat där jag är gudfar till en dotter och lite så där. Så alla var gudfäder och fäder vi tyckte det var väldigt skoj att man har startat den här fina tävlingen mellan skolorna. Det var ett helt normalt, trevligt umgänge. Men det var långt innan jag visste om det här. Hade jag vetat det hade så hade jag inte varit tillsammans med honom, det är ganska självklart.

Tomas Bengtsson/TT: Ni umgås ansikte mot ansikte så att säga?

Carl XVI Gustaf: Ja, det brukar man göra när man har vänner och bekanta. Man går inte med ryggen mot varandra. Det var långt innan det här var känt och innan jag fick reda på det.

Tomas Bengtsson/TT: Kände kungen i förväg till att Anders Lettström skulle skicka ett mejl till bland andra TT där han tar på sig skulden för det här?

Carl XVI Gustaf: Nej, ingen aning.

Tomas Bengtsson/TT: Då har ni heller inte påverkat honom att skriva ett mejl.

Carl XVI Gustaf: Nej, han har ju faktiskt skrivit i sitt uttalande att han tar på sig allt det här. På eget bevåg och tyvärr efter eget huvud. Och den gången klickade huvudet.

Tomas Bengtsson/TT: Betraktar ni honom fortfarande som en vän?

Carl XVI Gustaf: Det är klart, efter den här situationen måste man omvärdera vår vänskap.

Tomas Bengtsson/TT: På vilket sätt då?

Carl XVI Gustaf: Som jag har sagt tidigare, jag har tagit helt avstånd från hans agerande och därmed också vår bekantskap.

Tomas Bengtsson/TT: Finns det något sätt att ni skulle närma er varandra?

Carl XVI Gustaf: Kanske inför döden någon gång, kanske.

Tomas Bengtsson/TT: Era känslor för Lewenhaupt och Philipson?

Carl XVI Gustaf: Känslor?

Tomas Bengtsson/TT: Hur känner ni för dem? Ni är fortfarande vänner?

Carl XVI Gustaf: Vi umgås inte så ofta. Jag har inte träffat dem på ganska länge. I vintras kanske.

Tomas Bengtsson/TT: Den relationen, har den förändrats på något sätt av de uppgifter som kommit fram i böckerna?

Carl XVI Gustaf: Vilka uppgifter då?

Tomas Bengtsson/TT: De uppgifter som vi pratade om tidigare. Det har kommit uppgifter om att det ska ha varit kaffeflickor och besök på diverse klubbar?

Carl XVI Gustaf: I så fall får jag fråga dem om de här situationerna. Jag känner inte till dem.

Tomas Bengtsson/TT: Det är ingenting som ni har avhandlat gemensamt?

Carl XVI Gustaf: Nej. Jag har inte träffat dem på, jag vet inte, i vinter kanske, i höstas någon gång.

Tomas Bengtsson/TT: Har ni träffat dem efter att boken...?

Carl XVI Gustaf: Nej. Nej.

Tomas Bengtsson/TT: Och inte pratat i telefon?

Carl XVI Gustaf: Nej.

Tomas Bengtsson/TT: Hur kommer det sig? Ni är ändå ganska nära vänner?

Carl XVI Gustaf: Men så nära...Jag ringer och pratar inte så mycket i telefon om jag ska vara riktigt ärlig. Mina vänner kanske tycker att jag är en dålig vän som inte ringer hela tiden. De träffas oftare än jag gör. Tyvärr, tyvärr. Jag har mycket annat att göra. Jag har inte tid att och tjattra hela tiden, för övrigt.

Tomas Bengtsson/TT: Varför väljer kungen att prata med medierna nu?

Carl XVI Gustaf: Jo, därför att Bertil Ternert (hovets informationschef) har talat med medier tidigare en gång. Och sedan så har jag svarat på en fråga om Lettströmska brevet med en text. Ja, jag sitter inte här så att säga och inte märker vad som pågår. Jag har förstått att det är stort intresse kring de här frågorna och då vill jag på det här sättet klargöra en del fakta.

Tomas Bengtsson/TT: Hur har ni upplevt de här turerna i medier efter att böckerna har kommit ut?

Carl XVI Gustaf: Det är klart att det är tungt. Det är tungt. Självfallet. Resten av familjen har tagit det här väldigt hårt också. Tillsammans kommer vi nog att rida ut det här också.

Tomas Bengtsson/TT: På vilket sätt yttrar det sig att det är tungt? Känns det trist att gå till jobbet?

Carl XVI Gustaf: Jag har haft ett gott humör hela tiden, det måste jag säga. Men det är inte roligt att bli uthängd...vad säger man...ja, hängt ut mig på olika sätt. Det är klart att det skadar självfallet mitt förtroende, och även monarkins förtroende och även Sverige. Det beklagar jag verkligen. Men det är någonting som jag skall upprätta och jag kommer att jobba dubbelt så hårt i framtiden.

Tomas Bengtsson/TT: Ni var inne på det att det inte varit roligt för familjen. Vill ni säga något om hur det har yttrat sig?

Carl XVI Gustaf: Nej, det går inte. Det går inte att svara på sådant.

Tomas Bengtsson/TT: Har ni pratat om uppgifterna inom familjen?

Carl XVI Gustaf: Det är klart att det inte går obemärkt förbi.

Tomas Bengtsson/TT: Om ni tittar på medierna. Hur anser ni att svenska medier har skött bevakningen av de här uppgifterna i böckerna?

Carl XVI Gustaf: Hur? Jag ska inte sitta här och recensera på vilka sätt de sköter sina uppgifter. Det vore ganska konstigt.

Tomas Bengtsson/TT: Finns det något nu ni skulle vilja förmedla, säga till det svenska folket?

Carl XVI Gustaf: Det har varit en mängd olika frågeställningar här och den frågeställning som har varit med samröre... jag har absolut inte haft något som helst samröre eller kännedom om Anders Lettströms förehavanden, det är det enda jag kan säga. Det är helt utanför min vetskap.

Tomas Bengtsson/TT: Det finns heller inget samröre med lättklädda damer eller kaffeflickor?

Carl XVI Gustaf: Det kommer jag inte att kommentera ytterligare. Det är redan kommenterat tillräckligt tidigare.

Tomas Bengtsson/TT: När tycker kungen att kungen kommenterade det?

Carl XVI Gustaf: Ja, det gjorde jag väl redan i höstas.

Tomas Bengtsson/TT: Vad sade ni då?

Carl XVI Gustaf: Oj, jag vet snart inte vad man läser i tidningarna och vad som är sanning. Det har ältats fram och tillbaka så mycket så att jag har börjat tappa greppet om vad som är sant och vad som är osant.

Tomas Bengtsson/TT: Ni anser att ni definitivt inte har uppträtt på något som helst olämpligt sätt vid något tillfälle i förhållande till de här uppgifterna som har kommit fram?

Carl XVI Gustaf: Mmm, nej, det kan jag väl inte påstå. Nej.

Tomas Bengtsson/TT: Det är ändå en väldig mängd vittnen. Hur kan allt det här ha missuppfattats?

Carl XVI Gustaf: Ja, det undrar jag också. Det är en väldigt bra fråga.